LETO XV., ŠTEV. 154

LJUBLJANA, SOBOTA, 3. JULIJA 1954

Druga izdaja

Cena 10 din

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »Naš tisk« / Direktor: Rudi Janhuba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II., telefon 23-522 do 23-526 / Oglasni oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-»T«-163 / Mesečna naročnina 200 din

Zasedanje zvezne ljudske skupščine končano

Sestala se bo na prihodnjem zasedanju jeseni

Beograd, 2. jul. Zvezna ljudska skupščina je končala opoldne svoje dvodnevno zasedanje s skupno sejo obeh domov, na kateri so razglasili prvi del zakona o sodiščih, ki je ustavnega značaja, ter sprejeli priporočilo o učencih v gospodarstvu in sklep o letnem odmoru zvezne ljudske skupščine. Ta odmor bo trajal od 5. julija do 25. septembra, toda poslovniki omogočajo, da se v primeru potrebe sestanejo posamezni skupinski odbori tudi v tem času.

Na skupni seji zveznega zbora in zbora proizvajalcev so na predlog ljudskega poslanca Ninka Petroviča sprejeli priporočilo, naj se po državnem sekretariatu za inozemske zadeve obvesti ameriška vlada, da je vsa jugoslovanska javnost ogorčena zaradi sklepa ameriškega sodišča, s katerim sta se naši državljanki Živki Djurovič odvzela dva mladoletna otroka.

Zbor proizvajalcev je odobril ukinitev davka na dobiček komunalnih podjetij

Beograd, 2. jul. Na skupni seji z zveznim zborom je danes zbor proizvajalcev končal svoje delo.

Na ločeni seji je zbor proizvajalcev sprejel spremembe in dopolnitve 19. in 23. poglavja zveznega družbenega plana, ki jih je zvezni zbor sprejel že včeraj.

V imenu zveznega izvršnega sveta je spremembe in dopolnitve obrazložil tovariš **Mijalko Todorovič**. Dejal je, da sta oba zbora že imela priliko napraviti nekatere spremembe v družbenem planu FLRJ, vendar so bile to drobne spremembe, kar je dokaz za pravilnost planiranja. Istega značaja, — je dejal, — so tudi te spremembe, ki jih zahteva praksa naših gospodarskih organizacij. Predlagana ukinitev davka na dobiček komunalnih podjetij je utemeljena z zelo majhnim oziroma skoraj nobenim dobičkom teh podjetij, zaradi njihovega posebnega značaja. S tem, da se ublaže gospodarski instrumenti za taka komunalna podjetja, bodo ta podjetja imela bolj urejen položaj, ljudski odbori pa večje kompetence. Na koncu svoje obrazložitve je tov. Mijalko Todorovič dejal, da zvezni izvršni svet proučuje problem komunalnih podjetij in bo v kratkem rešen tako, da bo tem podjetjem zagotovljena potrebna samostojnost pri delu, mestnim ljudskim odborom pa učinkovitejša komunalna politika. Podaljšanje rokov za odplačilo dolgoročnih kreditov živilske industrije in kmetijstva ima namen, olajšati materialne obveznosti teh gospodarskih panog do skupnosti, kar se bo pozitivno odražalo na cenah njihovih proizvodov.

Ko so bile sprejete spremembe in dopolnitve zveznega družbenega plana, se je začela obravnava o prvem delu zakona o sodiščih, ki ima ustavni značaj. K čl. 13. tega dela zakona, je podal amandma ljudski poslanec **Anton Šturm**, ki je zahteval, naj se ta člen glasi »Sodbe izreka po pravilu svet«, ter da se črta drugi del člena, ki govori o tem, da ima sodni senat tri ali pet članov. V obrazložitvi svojega amandmaja je dejal, da sta zakonodajna odbora obeh zborov že sklenila črtati drugi del čl. 13, da pa je bil zaradi tehnične napake ponovno vnešen.

Predstavnik zveznega izvršnega sveta dr. **Jovan Djordjevič** se je strinjal s predlaganim amandmajem, nakar je bil ta člen soglasno sprejet, kakor tudi vsi drugi členi tega zakona.

Zbor proizvajalcev je sprejel tudi avtentično tolmačenje čl. 39 carinskega zakona, ki govori o carinskih prekrških, in potrdil pravilnik združenja predelovalcev sadja in povrtnine.

Tudi zvezni zbor je izčrpal dnevni red

Beograd, 2. jul. Danes je zvezni zbor izčrpal ostale štiri točke dnevnega reda in s tem zaključil svoje delo.

Zbor je brez razprave sprejel predlog zakona o davku na dohodke od avtorskih pravic in o fondu za pospeševanje kulturne dejavnosti, predlog zakona o skladu za izboljšanje službe carinske kontrole in obvezno tolmačenje komisije zvezne ljudske skupščine za tolmačenje zakonov o nekaterih členih carinskega zakona v zvezi z določbami temeljnega zakona o prekrških. V imenu zakonodajnih odborov so o prvih dveh zakonskih predlogih podala poročili ljudski poslanec **Ivan Kreft** in **Metodij Mitevski**, v imenu odbora za organizacijo oblasti in upravo pa ljudski poslanec **Tanasije Mladenovič** in **Ante Roje**. Poročevalec komisije zvezne ljudske skupščine za tolmačenje zakonov je bil ljudski poslanec **dr. Zaim Šarac**.

V razpravi o predlogu zakona o zaščiti grobov borcev, padlih v narodnoosvobodilni vojni, in grobov žrtev fašizma je ljudski poslanec **Ilija Matelič** predlagal, naj se iz čl. 4. predloga zakona črta določba, ki jo je zakonodajni odbor dodal na koncu tega člena. Čl. 4 določa med drugim, da ljudski odbor ugodi zahtevi rodbine, naj se posmrtni ostanki padlega borca ali žrtve fašizma prenesejo tja, kjer so pokopani ostali člani rodbine. Zakonodajni odbor je tu dodal, da se to »lahko opusti samo v primeru, ako obstojajo razlogi, da se pokojnik pokoplje na vidnejšem mestu«.

Poverjenik zveznega izvršnega sveta tov. Uglješa Danilovič in poročevalec odbora za organizacijo oblasti in upravo Velja Stojnič sta izjavila, da se strinjata z amandmajem ljudskega poslanca Ilije Mateliča, medtem ko je poročevalec zakonodajnega odbora Radoš Lepenac izjavil, da ostaja pri besedilu čl. 4, kakor ga je izglasoval zakonodajni odbor. Amandma je zvezni zbor sprejel z večino glasov, medtem ko se je osem ljudskih poslancev glasovanja vzdržalo.

Ko pa je zvezni zbor glasoval o predlogu zakona o zaščiti grobov borcev v narodnoosvobodilni vojni in žrtev fašizma v celoti, ga je soglasno sprejel.

Po vskladitvi besedil predloga zakona o sodiščih in predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zveznega družbenega plana za 1954.leto z besedili teh zakonskih predlogov, kakor jih je sprejel zbor proizvajalcev, je bilo delo zveznega zbora zaključeno.

M. P.

Zaključna skupna seja obeh zborov

Beograd, 2. jul. Plenumu zvezne ljudske skupščine, ki se je sestal takoj po sejah obeh zborov, je predsednik zvezne ljudske skupščine **tov. Moša Pijade** predlagal naslednji dnevni red: 1. razglasitev prvega dela predloga zakona o sodiščih, 2. proučevanje predloga priporočila o učencih v gospodarstvu, in 3. odločba o letnem dopustu zvezne ljudske skupščine.

Plenum je dnevni red sprejel.

Pred prehodom na dnevni red je ljudski poslanec **Ninko Petrovič** zaprosil za besedo in obvestil plenum o pismu, ki ga je prejel od Živke Djurovič, kateri so v New Yorku z odločbo sodišča odvzeli dva mladoletna sinova in jih dodelili njenemu možu Slavoljubu Djurovič, ki je zaprosil za azil v ZDA. Poslanec Ninko Petrovič je dejal, da je naši javnosti že znan primer Živke Djurovič, vendar je vseeno na kratko ponovil, kako je prišlo do tega, da ji je ameriško sodišče odvzelo dva sinova — 6-letnega Gorana in 4-letnega Srčana. Živka Djurovič je prišla v ZDA l. 1950 skupaj s svojim možem, ki je bil v New Yorku zastopnik Jugometala. Tu je Slavoljub Djurovič spoznal neko Američanko, začel z njo živeti, obenem pa je vedno bolj zanemarjal svojo ženo in otroka. Z izgovorom, da v Jugoslaviji obstoje proti njemu hude obtožbe in da bi bili v življenjski nevarnosti, če bi se vrnili v našo državo, je Slavoljub Djurovič zaprosil za azil v ZDA. Ko se je njegova žena hotela vrniti z otrokoma v domovino, je Slavoljub Djurovič zahteval od sodišča v New Yorku, naj odvzame njegovi ženi otroka in ju dodeli njemu. Ameriško sodišče je 14. februarja letos to tudi storilo, apelacijsko sodišče države New York pa je to odločbo potrdilo 21. junija. Živka Djurovič se je vrnila v Jugoslavijo in — kakor pravi v pismu ljudskemu poslancu — skoraj že izgubila upanje, da bo dobila nazaj svoja dva otroka. V svojem pismu prosi ljudskega poslanca Ninka Petroviča, da intervenira in ji pomaga v njenem težavnem položaju.

Ljudski poslanec je nato povedal razlog, zaradi katerega je ameriški sodnik Corcoran razsodil, da se otroka dodelita dezerterju Slavoljubu Djuroviču. Ta razlog je povsem politične narave in obstoji predvsem v tem, da po mnenju sodnika dečka Goran in Srčan v Jugoslaviji ne bi imela prave vzgoje. Sodnik Corcoran je izjavil, da Slavoljub Djurovič, ki je zaprosil za azil v ZDA, ni hotel, da bi odšla otroka s svojo materjo v Jugoslavijo, če pa jih mati želi videti, se lahko pridruži prošnji svojega moža za azil v ZDA. Na ta način je Corcoran prekršil prakso ameriških sodišč, ki so v sporih med zakonci vedno dodeljevala mladoletne otroke materam, ako niso prekršile roditeljskih obveznosti, in obenem izvršil pritisk na Živko Djurovič, da bi iz ljubezni do otrok postala izdajalka svoje domovine.

Ljudski poslanec Ninko Petrovič je zahteval, naj najvišje ameriško sodišče izloči politične momente od pravnih in naj nepristransko presodi primer Živke Djurovič, v katerem so dosedanja ameriška sodišča prekršila pravne in humane obzire. Ninko Petrovič je predlagal zvezni ljudski skupščini, da po našem sekretariatu za zunanje zadeve obvesti vlado ZDA o ogorčenju naše javnosti zaradi krivice, storjene Živki Djurovič, in o svojem upanju, da se bo ta primer uredil v duhu prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in ZDA.

Zvezni ljudski poslanci so s ploskanjem pozdravili intervencijo Ninka Petroviča in navdušeno sprejeli njegov predlog.

Plenum zvezne ljudske skupščine je nato odobril prvi del zakona o sodiščih, ki ima ustavni značaj, ostali del predloga zakona o sodiščih pa je zvezni zbor že sprejel.

Priporočila o učencih v gospodarstvu

Pri proučevanju druge točke dnevnega reda plenuma zvezne ljudske skupščine je ljudski poslanec **Djuro Hrženjak** obrazložil predlog priporočila o učencih v gospodarstvu, nato pa je predsednik Moša Pijade prebral to priporočilo, katerega je predložil odbor za prosveto zveznega zbora. Namen tega priporočila zvezne ljudske skupščine je odločnejše in hitrejše reševanje problemov delavske mladine, Ljudskim skupščinam ljud. republik, mestnim, okrajnim in občinskim ljudskim odborom in delavskim svetom priporoča:

da prouče vse možnosti odvajanja sredstev za ustanavljanje novih domov učencev v gospodarstvu, za izpolnitev in obnovo inventarja v obstoječih domovih, kakor za nabavo strojev in šolskih učil za šolske delavnice;

da prouče možnosti zmanjšanja življenjskih stroškov v domovih učencev v gospodarstvu in stroškov za praktičen pouk v šolskih delavnicah;

da vsestransko pomagajo izvajanju praktičnega pouka na sodobni tehnični podlagi;

da zagotove dobre vzgojitelje in strokovne kadre;

da ustvarijo potrebne pogoje za kulturno življenje in fizično vzgojo delavske mladine.

Zvezna ljudska skupščina poudarja na koncu svojega priporočila, da smatra, da so ti in drugi ukrepi, kakor tudi vsklajevanje obstoječih zakonskih predpisov o strokovnih šolah s spremembami v našem družbenem in gospodarskem sistemu neobhodni za zagotovitev ugodnejših življenjskih pogojev za življenje in delo delavske mladine.

Predlog tega priporočila zvezne ljudske skupščine je plenum soglasno sprejel.

Zadnja točka dnevnega reda plenuma skupščine je bila odločba o letnem dopustu zvezne ljudske skupščine. Predsednik Moša Pijade je predlagal, naj traja dopust zvezne ljudske skupščine od 5. julija do 25. septembra, seveda pa bodo posamezni skupščinski odbori lahko delali tudi v tem času, če bo potrebno. Plenum je sprejel predlog predsednika in je bil s tem njegov dnevni red izčrpan.

M. P.

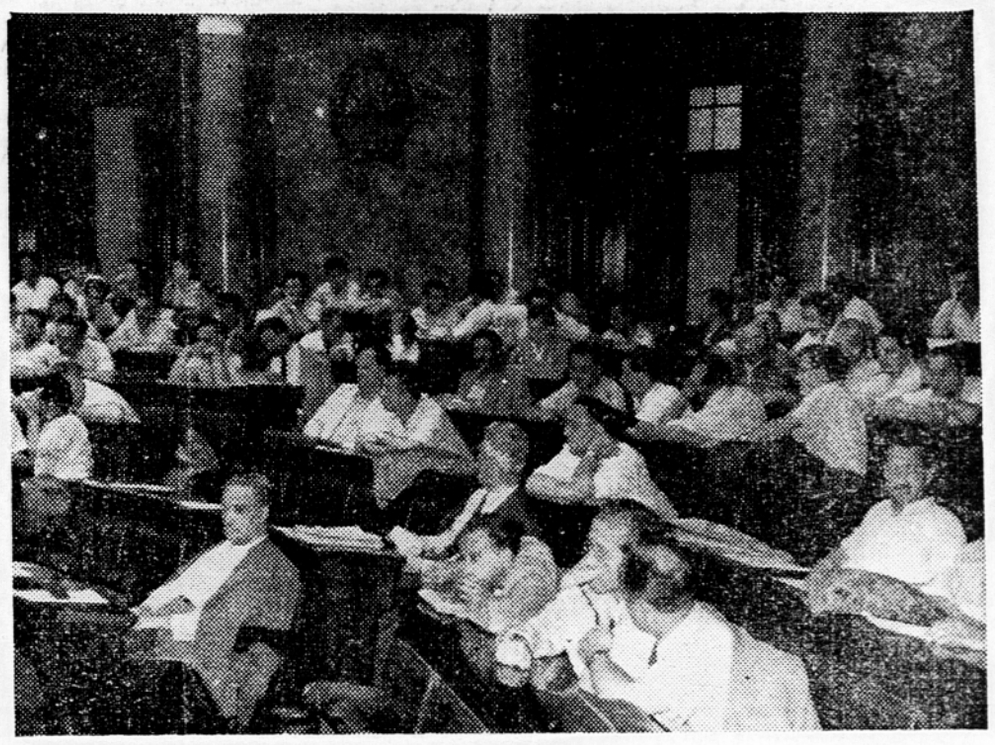

Z zasedanja zveznega zbora — Ljudski poslanci med razpravo o zakonskih predlogih, ki so bili na dnevnem redu

Sestanek treh zunanjih ministrov bo verjetno sredi julija na Bledu

Tiskovna konferenca v državnem sekretariatu za zunanje zadeve

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Na današnji tiskovni konferenci je zastopnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Branko Draškovič izjavil, da *delo mešane komisije za izdelavo skupnega besedila trojne zveze, ki zaseda v Atenah, ugodno napreduje in da bo konferenca končala svoje delo verjetno prihodnje dni.*

Zastopnik državnega sekretariata je izjavil, da še ni dokončno določen dan sestanka treh ministrov za zunanje zadeve Turčije, Grčije in Jugoslavije in da bo ta *sestanek verjetno sredi julija na Bledu.*

Na vprašanje o obisku etiopskega cesarja Haile Selassija je odgovoril, da ga pričakujejo *konec tega meseca.*

Odgovarjajoč na vprašanje o nedavnem obisku sovjetskega veleposlanika Valjkova pri predsedniku republike Titu je Branko Draškovič izjavil, da je za obisk prosil sovjetski veleposlanik in da je bil v zvezi z vprašanji, ki zanimajo obe državi. Dodal je, da so med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo številna nerešena vprašanja in da ne more dati natančnejšega odgovora, za katero vprašanje je šlo pri razgovoru.

Trojni razgovori

Atene, 2. jul. (Tanjug). **Danes dopoldne je mešana podkomisija atenske konference urejevala gradivo, ki so ga na dosedanjih sejah pripravljali zastopniki Jugoslavije, Grčije in Turčije za skupni načrt pogodbe o trojni zvezi. Zastopniki treh držav so tudi na popoldanski seji proučevali predložene načrte.**

Protokolarni obisk

Beograd, 2. jul. — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta **Edvard Kardelj** je sprejel danes na protokolarni obisk etiopskega poslanika g. **Amde Mickaela Dessalegna** in švedskega odpravnika poslov g. **Ungerja.**

Aretacija Chaintraina

BRUSELJ, 2. jul. (Tanjug). Ker v 48 urah ni vrnil zakonitemu očetu njegovega 11-letnega sina Franca Zagožena, kakor je razsodilo okrajno sodišče v Verviersu in potrdilo prizivno sodišče v Liegeu, so sodne oblasti prijele Belgijca Chantraina, ki je bil med vojno posvojil otroka. Splošno mnenje davišnjih belgijskih časopisov je, da je Chantrain skril Franca Zagožna in ga noče prostovoljno vrniti. Zato so bile sodne oblasti prisiljene aretirati ga in vložiti tožbo proti njemu za nasilno ugrabitev mladoletnega otroka.

Stavka tržaškega carinskega osebja

Trst, 2. jul. (Tanjug). Od srede opolnoči iz cone A STO niso mogli odposlati niti enega tovora blaga, ker stavka vse carinsko osebje. Stavka bo trajala 48 ur. Cariniki stavkajo za zboljšanje svojega gospodarskega položaja. Vsi naloženi vagoni čakajo na konec stavke.

Gospodarski sporazum z Argentino

Buenos Aires, 2. jul. (AFP). Trgovinska pogajanja med Argentino in Jugoslavijo so se uspešno končala. Sporazum, ki bo podpisan te dni, določa zamenjavo v znesku 28 milijonov dolarjev. Jugoslavija bo dobavila Argentini razne naprave v vrednosti 10 milijonov dolarjev, uvozila pa bo usnje in volno ter žito v skupni vrednosti 11 milijonov dolarjev. Sporazum bo veljal eno leto. Jugoslovanska gospodarska delegacija bo prihodnji teden odpotovala v Urugvaj.

Papagos v Münchenu

München, 2. julija (Reuter). Predsednik grške vlade maršal **Papagos** je prispel danes v glavno mesto Bavarske München v spremstvu zahodnonemških ministrov za gospodarstvo in finance. Predsednik bavarske pokrajinske vlade Hans Erhard je sprejel Papagosa na münchenski postaji.

Omejena finančna sredstva

Ženeva, 2. jul. (AFP). Odbor za tehnično pomoč Združenih narodov je končal včeraj splošno debato o letnem poročilu biroja za tehnično pomoč.

Egiptovski delegat Fahmi je izjavil na včerajšnji seji biroja, da je namen razširjenega programa tehnične pomoči zboljšati življenjsko raven prebivalstva. Pripomnil je, da je program za zagotovitev dolgoročnih finančnih sredstev eden izmed glavnih pogojev za pomoč. Pakistanski delegat Said Hasan in ameriški zastopnik Walter Ketchnig ter zastopnik svetovne sindikalne federacije Desau so tudi dali svoje predloge za boljše izvajanje programa tehnične pomoči.

Generalni direktor biroja za tehnično pomoč David Owen je izjavil na koncu zasedanja, da zmanjšanja proračuna za opremo ni treba vzeti kot nekako splošno politično smer odbora. Biro za tehnično pomoč je moral pri zmanjšanju proračuna računati z omejenimi finančnimi sredstvi.

Spet neurja nad Avstrijo

Dunaj, 2. jul. (Tanjug). Tretjič v zadnjem mesecu je v Avstriji divjalo neurje. Na Dunaju je veter dosegel hitrost nad 70 kilometrov na uro. Na Brennerju je skalovje, ki ga je nanesla voda, zasulo železniško progo, da je bil promet ustavljen več ur.

Narodni poslanci pokrajinske skupščine Dolnje Avstrije so včeraj na seji sprejeli program pomoči, ki določa 20 milijonov šilingov za popravilo mostov in hiš, ki so jih poškodovale povodnji. Razmišljali so tudi o tem, da bi dali večja denarna sredstva iz državnega proračuna za zgraditev nasipov in ureditev potokov ter tako zmanjšali nevarnost pred poplavami, ki zelo pogosto tarejo to pokrajino.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS sklicuje 4. sejo odbora v četrtek, dne 8. julija 1954, ob 10. uri v prostorih Ljudske skupščine LRS, Ljubljana, Trg revolucije.

Predlog dnevnega reda: razprava o poročilu o zdravstvenih kadrih.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS.

VREME

Vremenska napoved za soboto: Pretežno oblačno vreme, od časa do časa, predvsem v severni Sloveniji, še nekaj padavin. Temperatura ponoči med 10 in 14, podneva do 23, na Primorskem do 27 stopinj C.

„Jugoslovanski dan" na tržaškem velesejmu

Jugoslavija želi, da bi prišlo do čim širšega gospodarskega sodelovanja med njo in Trstom

Trst, 2. julija. (Po telefonu.) Današnji dan tržaškega velesejma je bil posvečen Jugoslaviji. Ob tej priliki so obiskali tržaški velesejem številni jugoslovanski gospodarski in kulturni predstavniki, med katerimi tudi *Zoran Polič*, član izvršnega sveta Slovenije, *dr. Stane Pavlič*, državni svetnik sekretariata za zunanje zadeve, član izvršnega sveta LR Hrvatske *Ante Pavlič* in državni sekretar za gospodarstvo LRS *inž. Marjan Tepina* in drugi. Gostje so si ob 11. uri dopoldne v spremstvu šefa gospodarske delegacije FLRJ *ministra Zemljaka* ogledali velesejem, nato pa je bila v jugoslovanskem paviljonu v palači narodov tiskovna konferenca, ki jo je vodil *dr. Stane Pavlič. Dr. Pavlič je med drugim poudaril željo jugoslovanske vlade, da bi prišlo do čim širšega gospodarskega sodelovanje med Jugoslavijo in Trstom.* Poudaril je, da je jugoslovanska vlada že lansko jesen predlagala ZVU, da bi se pričelo s konkretnimi razgovori ter sklenil trgovinski in plačilni sporazum. ZVU pa je šele te dni odgovorila na jugoslovanske predloge ter v odgovoru navaja, da je soglasna z začetkom razgovorov.

Dr. Stane Pavlič je še posebej podčrtal potrebo posebnih dolgoročnih trgovinskih aranžmajev med največjimi tržaškimi podjetji in jugoslovanskimi gospodarskimi organizacijami. Taki aranžmaji, ki bi bili sklenjeni na podlagi predvidenega trgovinskega in plačilnega sporazuma, bi zagotovili *potrebno stabilnost v prvi vrsti tržaških podjetij. Tržaški velesejem je važen činitelj za krepitev gospodarskih vezi Trsta z ostalim svetom in Jugoslavija bo tudi v bodoče sodelovala na velesejmu.* V svojih odgovorih na vprašanja novinarjev, je dr. Pavlič med drugim dejal, da *želi Jugoslavija večji kontingent, kajti odobren kontingent 150 milijonov lir, je bil že v nekah dneh izčrpan, kar dokazuje, da so bile zahteve Jugoslavije po dobritvi kontingenta v znesku 295 milijonov lir, upravičene.*

V zvezi z dnevom Jugoslavije na velesejmu, je bil ob 18.30 uri sprejem v prostorih gospodarske delegacije FLRJ v Trstu. Udeležili so se ga številni predstavniki ZVU, jugoslovanski predstavniki političnega in gospodarskega življenja, člani slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane ter številni drugi gostje.

S. Lenardič

Gospa Pandit obišče Anglijo

London, 2. jul. (Tanqug). — Predsednica Generalne skupščine OZN ga. Vidjaja Lakšmi Pandit bo prišla v ponedeljek na šestdnevni obisk Veliki Britaniji. Tako so povedali danes v britanskem ministrstvu za zunanje zadeve. Med obiskom bo go. Pandit sprejela britanska kraljica, obiskala bo ministra brez listnice v zunanjem ministrstvu Selvina Lloyda ter druge britanske ministre in se pogovorila z voditelji konservativne in laburistične stranke, narodnimi poslanci in drugimi britanskimi politiki ter javnimi delavci.

Danes mineva 20 let od začetka gladovne stavke v zasavskih revirjih, o čemer prinašamo članek na drugi strani. V spomin na ta dan je 3. julij proglašen za Dan rudarjev Slovenije, ki ga naši rudarji slavijo letos že tretjič. Na sliki: rudarji med gladovno stavko v obratu Trbovlje—Dobrna.

SEJA SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO LRS

Odobreni so novi predmetniki za osnovne šole, gimnazije in ekonomsko srednjo šolo

S šolskim letom 1954/55 bo uveden pouk gospodarskega in družbenega znanja

Ljubljana, 2. jul. Po pregledu sklepov zadnje seje je svet za prosveto in kulturo LRS na svoji današnji seji najprej obravnaval predmetnike za osnovne šole, nižje in višje gimnazije, ekonomsko srednjo šolo in osnutek predmetnika za prvi letnik tkalskega odseka tekstilnega tehnikuma v Kranju. Predmetnike so izdelale posebne komisije na podlagi predlogov, ki jih je poslalo več kot 270 šol. Pri izdelavi novih predmetnikov so komisije upoštevale med drugim predvsem zmogljivost učencev ter potrebe in pogoje, v katerih učenci rastejo in se rajvija naše družbeno, gospodarsko, politično in kulturno življenje. Po teh predmetnikih bodo tedenske učne ure znižane na minimum (osnovne šole in nižje gimnazije 30 ur na teden, višje gimnazije 30 do 31 ur, klasična gimnazija VIII. razred 33 ur).

Medtem ko je svet predloge za osnovne šole in nižje gimnazije z nekaj majhnimi spremembami sprejel, je bil pri predmetniku za višje gimnazije mnenja, da je 33 učnih ur na teden za osmi razred gimnazije prevelika obremenitev za dijake, ki se prav v tem letu pripravljajo za maturo. Zaradi tega je sklenil pooblastiti profesorski zbor, da črta iz predmetnika kakšno uro pouka enega izmed predmetov, ki niso vezani na maturo. Prav tako je imel svet pomisleke pri višini tedenskih učnih ur za ekonomsko srednjo šolo. Po predlogu komisije je bilo v novem šolskem letu na ekonomski srednji šoli 35 učnih ur na teden, za kar je svet mnenja, da je preveč. Zaradi tega je sklenil vrniti predmetnik, da profesorji in učitelji strokovnih šol na podlagi pripomb sveta znižajo število učnih ur na 32.

Predmetnik o prvem letniku tekstilnega tehnikuma v Kranju je svet zavrnil s pripombo, da bo o njem razpravljal in dokončno sklepal, ko bo predložen predmetnik za vse letnike te šole.

Komisije za sestavo predmetnikov so svetu predlagale, naj sprejme sklep o uvedbi nove skupine predmetov pod skupnim imenom »gospodarska znanja«. Posebna komisija je tudi predložila učni načrt za te predmete. Svet je sprejel sklep o uvedbi teh novih predmetov ter naložil komisijam, naj pri sestavi učnih načrtov še enkrat dodobra preštudirajo to vprašanje in se resno zavzamejo za predmete gospodarskega in družbenega znanja, ki jih naj povežejo s poukom drugih učnih predmetov.

Med drugim je svet še sprejel sklep, da se v pomožnih šolah podaljša šolanje od 6 na 8 razredov. Sekretariatu za gospodarstvo pri izvršnem svetu pa je sklenil predlagati, naj se zavzame, da bo otrokom z organsko hibo, ki bodo končali pomožne šole, zagotovljeno delo v industriji ali obrti.

Ob koncu seje je svet še obravnaval osnutek odločbe o organizaciji in nalogah šole za učiteljice kmetijsko - gospodarskih in kmetijsko-gospodinjskih šol v Grobljah. Na podlagi razprave o tem je sklenil predlagati izvršnemu svetu, naj se ta šola spremeni v dvoletno šolo, absolventkam te šole pa da naziv predmetne učiteljice ter naj se ta šola preimenuje v višjo gospodinjsko šolo.

Zaradi obširnosti dnevnega reda bo svet nadaljeval sejo jutri.

Kmetijske zbornice predlagajo nižje cene za proizvode namenjene kmetijstvu

Beograd, 2. julija (Tanjug). Ko so razpravljali o problemu regresa za sredstva za proizvodnjo in reprodukcijski material v kmetijstvu, so v upravnem odboru Zveze kmetijskih zbornic prišli do zaključka, da je treba tudi naprej podvzemati ukrepe za vsklajevanje cen reprodukcijskega materiala, namenjenega kmetijstvu in cen kmetijskih proizvodov. Menijo, da ta dispariteta cen vodi kmetijsko proizvodnjo v ekstenzivnost, to je v naturalno kmetijstvo, ki najbolj zavira razvoj modernega kmetijstva v naši državi. V zadnjih dveh, treh letih so to dispariteto cen zmanjševali z regresi, ki so v letu 1952 znašali za potrebe kmetijstva 5 in pol milijard, preteklo leto pa nad 15 in pol milijard dinarjev.

Na osnovi določenih analiz Zveze kmetijskih zbornic in kalkulacij inštituta za mehanizacijo kmetijstva, naj bi cena traktorja znamke »Zadrugar« z bencinskim motorjem znašala 600.000 din, cena traktorja »Ansaldo« s 70 konjskimi silami pa največ 4 milijone dinarjev.

Najnovejši regres za kmetijske stroje in opremo je prispeval, da se stroški proizvodnje na hektar zmanjšajo za okrog 1350 dinarjev. Toda ti stroški proizvodnje so še vedno za nad 150% večji kakor v letu 1953.

Upravni odbor Zveze kmetijskih zbornic meni, da je treba cene ostalih strojev, orodja in sredstev za reprodukcijo v kmetijstvu spraviti na raven regresnih cen iz 1953. leta, katerih višina najbolj ustreza sedanjim pogojem kmetijske proizvodnje. Tu je treba edino izvzeti cene mineralnim gnojilom, ki naj bi se prodajala od 4 (kalijeva in fosforna gnojila) do 5.5 dinarjev za kilogram (dušična gnojila).

Zaradi tega predlagajo določitev fiksnih cen za opremo in material, namenjen kmetijstvu, ki naj bi se formirale na osnovi polne cene prodaje in regresa iz preteklega leta. V kolikor bi se polna cena prodaje povečevala iz kakršnih koli razlogov, bi fiksna cena ostala še naprej nespremenjena, ker se razna kontrahiranja proizvodov izvršujejo na osnovi fiksnih cen. Glede uvoza kmetijskih sredstev in opreme, ki jih naša industrija še ne proizvaja, predlaga zbornica, da se uvoz teh sredstev in opreme oprosti raznih omejitev, zlasti pa zaščitnih koeficientov.

Izdelane so teze za zakon o zdravstvenem zavarovanju obrtnikov

Beograd, 2. julija (Tanjug). Komisija pravnih strokovnjakov in predstavnikov obrtniških zbornic, ki je bila ustanovljena v zveznem izvršnem svetu z nalogo, da izdela načrte zakonskih predpisov o socialnem zavarovanju svobodnih poklicev, je končala teze za zakon o zdravstvenem zavarovanju obrtnikov. Po teh tezah bi vsi obrtniki zaposleni v obrtniških zadrugah in privatni lastniki obrtniških delavnic imeli polno in obvezno zdravstveno zavarovanje, ki bi se ustanovilo na osnovi pogodbe. Toda privatni obrtniki bi za razliko od obrtnikov v obrtniških zadrugah prejemali povračilo za čas bolovanja šele po dveh mesecih odsotnosti z dela. Strokovnjaki prav tako pripravljajo teze za pokojninsko zavarovanje obrtnikov. Poudarjajo, da bi vsi obrtniki, prav tako imeli obvezno in polno pokojninsko ter druga zavarovanja z izjemo, da ne bi prejemali otroških doklad. Pričakujejo, da bodo načrti o socialnem zavarovanju obrtnikov predloženi ljudski skupščini v začetku jeseni.

»3. maj« bo zgradil dve tovorni ladji za švicarsko čezmorsko plovbo

Te dni so bili uspešno končani razgovori med reško ladjedelnico »3. maj« in švicarsko čezmorsko družbo (Suisse Atlantique Société de Navigation Maritime s. a.) za zgraditev dveh ladij za švicarsko čezmorsko trgovsko mornarico. »3. maj« bo zgradil dva tramperja, od katerih bo imel vsak 10.000 ton nosilnosti. Švicarska družba bo zanju plačala 15,600.000 švicarskih frankov. Rok dobave je oktober 1956.

5,600.000 švicarskih frankov bo plačala navedena družba v devizah, s katerimi bo ladjedelnica prosto razpolagala, okrog 4 milijoni švicarskih frankov so namenjeni za nakup dveh ladijskih motorjev za ta tramperja v Švici, ostanek, to je okrog 6 milijonov švicarskih frankov pa bo plačan v kliringu.

To naročilo je prvo inozemsko naročilo čezmorskih ladij v naših ladjedelnicah.

Švica je začela graditi lastno trgovinsko mornarico v težkem položaju, v katerem se je znašla zaradi pomanjkanja surovin. Danes ima Švica trgovsko mornarico s 250.000 brt nosilnosti, njeno domovinsko pristanišče pa je italijanska luka Genova.

Včeraj in danes

Pripravlja se predlog zveznega družbenega plana za l. 1955

Beograd, 2. julija. Dopoldne je bila seja odbora za gospodarstvo zveznega zbora, na kateri so proučevali načrt sporeda za izdelavo novih zveznih zakonov. Na seji odbora je bilo sporočeno, da se bosta med 10. in 15. julijem sestala na skupno sejo odbora za gospodarstvo obeh zborov zvezne ljudske skupščine. Na tej seji bo predstavnik zveznega izvršnega sveta podal ekspoze o predlogu zveznega družbenega plana za leto 1955. Odbora bosta začela proučevati predlog družbenega plana ob koncu avgusta (približno 20. avgusta), tako da bo zvezna ljudska skupščina lahko razpravljala o predlogu zveznega družbenega plana že oktobra.

Delegacija za konferenco Interparlamentarne unije

Beograd, 2. jul. Na sestanku izvršilnega odbora jugoslovanske skupine Interparlamentarne unije so določili delegacijo, ki se bo udeležila letošnje konference Interparlamentrne unije na Dunaju od 27. avgusta do 2. septembra. Za vodjo delegacije je določen podpredsednik zvezne ljudske skupščine Vladimir Simič, za člane pa Milka Kufrin, Rudolf Janko, dr. Zaim Šarac, Lazar Mojsov in Nikola Kovačevič.

Zastopstvo Ljudske mladine Jugoslavije na obisku v Belgiji

Beograd, 2. jul. Deset zastopnikov Ljudske mladine Jugoslavije je odpotovalo v Belgijo na uradni obisk k organizaciji socialistične mladine Belgije. Pet članov delegacije bo dva tedna na seminarju v nekem belgijskem letovišču, ostali pa bodo imeli razgovore z zastopniki mladih socialistov Belgije o medsebojnem sodelovanju. To je prvi obisk zastopnikov Ljudske mladine Jugoslavije pri mladih belgijskih socialistov, katerih delegacija je že bila v naši državi.

Predstavniki gradbenih podjetij zahtevajo spremembo nekaterih planskih instrumentov

Beograd, 2. jul. Predstavniki gradbenih podjetij so danes razpravljali v Beogradu o problemih gradbene dejavnosti. Izrazili so zahtevo po spremembi in dopolnitvi nekaterih planskih instrumentov, v prvi vrsti pa so zahtevali spremembo sedanje uredbe o gradbenih podjetjih, s katero bi bilo treba bolje urediti odnose gradbenih podjetij do komun. V zvezi s tem so zahtevali, da se za prihodnje leto predpišejo enotni instrumenti za razdelitev dobička med komuno in podjetji in da se obračun celotnega dohodka izvrši za celo podjetje, ne pa posebej po gradbiščih; razdelitev dobička s komunami naj bi se izvršila na osnovi udeležbe posameznega gradbišča v skupnem plačnem fondu.

Tuji diplomati na Bledu

Bled, 2. jul. — S pričetkom glavne sezone je včeraj in danes prispelo na Bled večje število tujih diplomatov, ki so akreditirani v Beogradu. Tako so med drugim prispeli avstrijski veleposlanik, belgijski poslanik, egiptovski poslanik, italijanski poslanik, dalje družina francoskega veleposlanika in švedski odpravnik poslov. Na Bled je prišel tudi pooblaščeni minister pri državnem sekretariatu za zunanje zadeve dr. Slaven Smodlaka. Visoki gostje so se nastanili v hotelu »Toplice« ali v vilah, ki jih ima hotel »Toplice« pripravljene za tuje diplomate.

Največji promet v reški luki

Reka, 2. julija (Tanjug). Pretekli mesec so dosegli v reški luki največji mesečni promet. Pretovorili so 240.600 ton tovora, kar je za 25.000 ton več od dosedanjega rekorda, ki je bil dosežen v maju preteklega leta. Pretekli mesec je bilo dnevno v luki 10 do 20 prekooceanskih ladij.

Pomoč borski rudarjev celjskim poplavljencem

Ljubljana, 2. julija (Tanjug). Delavski svet rudarskega topilniškega bazena Bor je poklonil iz svojih sredstev 5 milijonov dinarjev prebivalcem Celja in okolice. V pismu, poslanem sekretariatu za gospodarstvo ljudske republike Slovenije zahteva delavski svet borskega rudarskega bazena, da se pomoč dodeli družinam, ki jih je poplava najbolj prizadela.

Trgovinski razgovori z Izraelom

Trgovinski razgovori med Jugoslavijo in Izraelom se bodo začeli bržkone 7. julija v Beogradu. Prihod trgovinske delegacije Izraela v Beograd pričakujejo te dni. Izraelska delegacija bo v sodelovanju z zastopniki jugoslovanskega gospodarstva sestavila nove blagovne sezname za prihodnjih 12 mesecev.

Prva glinica iz Kidričevega ta mesec

V prvi polovici julija bo začela proizvajati tovarna glinice in aluminija v Kidričevem, ki je delno začela obratovati že maja, glinico. Že letos bo dala ta tovarna verjetno okrog 20.000 ton glinice. V avgustu bo dala elektroliza tudi že prvi aluminij.

Pomorska linija Grčija—Južna Amerika čez Reko

Na svoji prvi poti na novi redni ladijski liniji Grčija — Južna Amerika je prispela v četrtek, dne 1. julija, v reško pristanišče grška ladja »Athinai«. S tem je dobila Reka tretjo redno pomorsko linijo z državami Južne Amerike. Po dveh doslej obstoječih progah so plule ladje argentinskih in italijanskih podjetij.

Otvoritev nove linije Grčija —Južna Amerika je posebnega pomena za redno odvijanje blagovnega prometa med našo državo in državami Južne Amerike. Glede na to, da ima sedaj Reka eno ladijsko linijo več z Južno Ameriko, kakor Trst, se pričakuje tudi dvig avstrijskega tranzitnega tovornega prometa. Grška ladja ima nosilnost 5.000 ton in velik frižiderski prostor, kar je zlasti pomembno za prevoz suhih sliv.

Štirinajsta letalska proga JAT

V četrtek, dne 1. julija, je odprl Jugoslovanski aerotransport sezonsko letalsko progo Beograd — Skoplje — Ohrid, na kateri bodo letela letala trikrat na teden, in sicer vso poletno sezono, dan pozneje pa je bil vzpostavljen letalski promet tudi na novi turistični progi Zagreb—Zadar. To je zadnja — štirinajsta sezonska proga, ki jo JAT otvarja letos.

Lani je bilo na sezonskih letalskih progah prepeljanih okrog 22.000 potnikov. Po vesteh iz direkcije JAT je bil vzpostavljen do 1. julija letalski promet na progah Beograd —Zagreb—Reka—Pulj, Beograd —Split, Beograd — Sarajevo — Split, Beograd—Dubrovnik, Beograd — Sarajevo — Dubrovnik, Beograd — Titograd, Beograd — Hercegnovi, Beograd—Sarajevo — Hercegnovi, Zagreb — Reka, Zagreb—Split, Zagreb—Dubrovnik in Ljubljana—Reka. Odprta je tudi mednarodna turistična letalska proga Reka—Graz. Delavci in uslužbenci imajo tudi letos v času dopusta pravico do 50-odstotnega popusta na vseh sezonskih in rednih progah JAT.

Gostovanje slovenskega tržaškega gledališča v Sežani

V nedeljo, 4. t. m. bodo ob 21. gostovali člani SNG iz Trsta v Sežani v dvorani kina s komedijo »Vsakih sto let«.

V jugoslovanski coni STO so zgradili in obnovili 280 km cest

Po osvoboditvi so v coni B STO posvetili vso skrb obnovi cestnega omrežja, zlasti v koprskem okraju. Po vojni so skupaj zgradili, obnovili in deloma asfaltirali okoli 280 km cest. Sedaj pa zboljšujejo edino prometno žilo, ki veže koprski okraj z ostalo Slovenijo. Podjetje »Slovenija - ceste« gradi sedaj moderno cesto med Rižano in Črnim Kalom, ki bo za 2 km skrajšala staro cesto. Novo cesto bodo odprli do jeseni, v prihodnjih dveh letih pa bodo razširili in asfaltirali cesto do Senadola pri Senožečah. Za obnovo in modernizacijo te ceste, ki bo povezovala Slovenski Jadran s Slovenijo, so investirali 265 milijonov dinarjev.

J. L.

Živeti ali umreti

Ob dvajseti obletnici gladovne stavke v zasavskih revirjih

Na današnji dan pred 20 leti se je začela ena najslavnejših borb zasavskih rudarjev in slovenskega proletariata sploh — gladovna stavka rudarjev v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, ki spada po svojem pomenu in po načinu ter ostrini borbe proti kapitalističnim izkoriščevalcem med redke primere v Evropi in v zgodovini delavskega gibanja sploh.

Če danes prelistamo liste posameznih delavskih časopisov in drugih publikacij iz tiste dobe, čeprav je v njih le to, kar je prepustila tedanja stroga cenzura, ali če poslušamo pripovedovanja starejših rudarjev, se nam razkriva strašna beda in neusmiljeno, nečloveško izrabljanje v tedanjih revirjih. Po podatkih »Male biblioteke«, »Delavca« in »Delavske politike«, je od leta 1926 pa do leta 1933 padel povprečni letni zaslužek zasavskega rudarja od 18.000 na 7500 din, kar znaša mesečno 625 dinarjev. Zaradi »praznovanja« so tedaj delali rudarji le 12 do 14 dni v mesecu, toda istočasno, ko je število delovnih dni padlo za tretjino, je padel zaslužek rudarjev več kot za polovico in to ob podvojeni storilnosti posameznega rudarja.

Po plačilnih listih iz tiste dobe je razvidno, da je znašal leta 1934 zaslužek družinskega očeta štiričlanske družine — rudarja najvišje plačilne kategorije, za polovico meseca pri 7 opravljenih »šihtih« po 38 din za »šiht«, 288 din. Po skupnih odbitkih 238.46 din, pri čemer odpade na živila, kupljena v konzumu 115.25 din, je ta rudar prejel na roko še 49 dinarjev in 54 para... Če temu dodamo še to, da je bilo leta 1934 samo v občini Trbovlje od 14.000 prebivalcev nič manj kakor 5431 oseb (brezposelnih in za delo nesposobnih starčkov in otrok) **brez vsakih življenjskih sredstev**, in dalje, da je bilo po podatkih Protituberkuloznega dispanzerja za območje rudnikov Trbovlje, Hrastnik, Zagorje, Rajhenburg in Huda jama v letu 1932—33 od 2021 pregledanih oseb **914 tuberkuloznih** ter temu prištejemo še strahotne stanovanjske razmere, ki se z današnjimi kljub temu, da stanovanjska stiska še traja, sploh ne dajo primerjati, tedaj je slika strahotne bede popolna.

Istočasno pa so se dobički TPD po njenih lastnih izkazih (kakšni so bili v resnici, bo ostalo za vselej prikrito), sukali takole: leta 1929, v času največje gospodarske prosperitete 42 milijonov din čistega dobička; leta 1930, v prvem letu krize, 96 milijonov kosmatega dobička (za čisti dobiček ni podatkov), toda na račun zniževanja plač in pretiranega priganjaškega sistema pod mnogo sijajnejšimi pogoji (za TPD) kakor v letu 1929. To pomeni, da je bil tudi čisti dobiček na tono izkopanega premoga večji kakor 1929. Leta 1933, v tretjem letu krize (ne za TPD) izkazuje družba 2 milijona čistega dobička, a je istočasno na rudniških napravah odpisala 18 milijonov dinarjev, česar ni zmogla v letih največje gospodarske prosperitete. Za leto 1934, v katerem je prišlo do gladovne stavke, pa je družba izkazala 10,1 milijon čistega dobička, pri čemer je treba omeniti tudi to, da so znašale mesečne plače visokih uradnikov in upravnih svetnikov vsa leta od 10 do 60 tisoč din.

V takih, za rudarje že itak strašnih, za TPD pa v pogojih, kakor v letih največje prosperitete, je TPD ob koncu junija 1934 napovedala zopetno znižanje plač vsemu delavstvu za 6 odstotkov, nadalje premestitev starejših rudarjev iz višje v nižjo kategorijo ter znižanje količine deputatnega premoga, kar bi za te rudarje pomenilo znižanje dohodkov za 35 odstotkov in izgubo z dolgoletnim službovanjem pridobljenih pravic.

»Skrbite za otroke!«

Izstradani in obubožani revirji so se zamajali

Dne 3. julija se rudarji niso več vrnili iz rovov, zunanji delavci pa so zasedli sajaste prostore separacije. »Živeti ali umreti, počasi umirati pa ne,« je bilo geslo rudarjev, ki so pod vodstvom maloštevilnih, a neustrašenih članov Komunistične partije z Mihom Marinkom na čelu, stopili v gladovno stavko, zavedajoč se, da dotlej običajne stavke zunaj obrata spričo tolikšnega pomanjkanja denarja ter pritiska oblasti in plačancev TPD v vrhovih strokovnih organizacij ne bi vzdržali.

Prvi rudarji so po tridnevni gladovni stavki zapustili rov. Prebivalstvo jim je pripravilo prva okrepčila.

Nad ustji rovov so zaplapolale črne zastave v znak tragedije, ki se odigrava v osrčju zemlje. V revirjih, ki so jih v naglici zasedle policijske in orožniške čete, sta zavladala jok in groza in še večja lakota je potrkala na borna vrata rudarskih družin. Obupane žene in otroci se noč in dan ne premaknejo od vhodov v jame in skušajo v skrbi za hranitelje, može in očete vtihotapiti hrano v rove. Toda iz jame je privozil voziček z vso hrano nazaj in na njem listek z napisom: »Odklanjamo vsako hrano. Raje umremo, kakor da bi se še naprej pustili izkoriščati. Naj pride smrt! Skrbite za otroke!«...

Po treh dneh in treh nočeh gladovne stavke je bila uprava TPD prisiljena, da do nadaljnjega prekliče nameravane ukrepe. Sklenjeno je bilo premirje in rudarji so se vrnili iz rovov. Toda kapitalist bi ne bil kapitalist, če ne bi požrl svojih obljub. Tako je tudi TPD že po treh tednih prelomila svojo obljubo in znova postavila svoje zahtevke po znižanju prejemkov.

11. avgusta se rudarji zopet niso vrnili iz rovov in so začeli svojo drugo gladovno stavko.

Ker so bila na prostem vsa zborovanja prepovedana, so rudarji zborovali v jamah in postavili svoje zahteve. Toda TPD je vztrajala, a vztrajali so tudi rudarji.

Druga gladovna stavka je trajala polnih 108 ur ali skoraj polnih 5 dni in noči. Polnih 108 ur brez hrane, v zadušljivem zraku, na vročih in obenem vlažnih tleh in na prepihu!

Šele, ko so iz rovov odnesli okoli 90 popolnoma onemoglih rudarjev (»Delavec« št. 18 z dne 25. septembra 1934) in jih z največjo naglico vozili v bolnišnice; šele, ko se je dvignila v ogorčenih protestih vsa poštena slovenska javnost, je klonila brezčutna zver in do blaznosti obupane žene in otroci so pri vhodih v rove zopet objeli svoje blede in opotekajoče se očete in može. Še poprej pa so se na zahtevo rudarjev morale umakniti orožniške in policijske čete in tudi svojim, od TPD podkupljenim zaupnikom so rudarji izrekli nezaupnico ter izvolili nov stavkovni odbor, povečini iz vrst komunistov.

Zasavski rudarji so zmagali in spravili vsemogočno TPD na kolena! Zmagali so pod vodstvom Komunistične partije s svojo odločnostjo in enotnostjo. Tudi okolnost, da je TPD s 15. oktobrom kljub vsemu in kljub 10,1 milijona izkazanega čistega dobička v tistem letu, vendarle izvedla delno redukcijo plač, njihovo zmago ne zmanjšuje.

V spomin na začetek prve gladovne stavke je 3. julij proglašen za Dan rudarjev Slovenije in ga rudarji praznujejo letos že tretjič.

*

Iz zasavskih revirjev in ostalih krajev naše izmučene domovine sta izginila glad in jok, ker rudarji, kakor vsi ostali delavci, ne delajo več za kapitaliste, pač pa vse, kar ustvarjajo, ustvarjajo izključno le zase in za svoje otroke. Ker pa smo podedovali zaostalo gospodarstvo in ga je treba najprej približati povprečju ostalih, industrijsko neprimerno bolj razvitih dežel, če hočemo govoriti o resničnem blagostanju, je geslo »več in bolje delati« danes edino enakovredno in enako revolucionarno geslo, kakor je bilo nekdaj geslo »štrajk«. Boj za naš, takorekoč goli obstanek v zadnjih letih, je dokazal, da so rudarji to razumeli in ostali zvesti svoji revolucionarni preteklosti.

-ms-

DEVIZNI TEČAJI

Na dev. obračunskem mestu v Ljubljani so bili 2. julija zaključki po naslednjih tečajih:

USA dolar 940 (935.81, —, —); angl. funt — (2.435.38, —, —); DM 20.024.05 (20.024.05, —, —); belg. frank — (1.858.07, —, —); klir. švic. frank 18.802.32 (18.802.32, —, —); holand. forint 22.476.82 (22.476.82, —, —); šved. kr. 16.600 (16.600, —, —); obr. dolar Avstr. 839 (835.14, —, —,); obr. dolar Turčija 621.59 (621.59, —, —).

OPOMBE: številke v oklepaju pomenijo: 1. število predhodni srednji tečaj FLRJ, 2. število srednji tečaj FLRJ, 3. število ažio v %, črtica za označbo devize pomeni, da v tej devizi ni bilo zaključkov v Ljubljani. Srednjih tečajev nismo pravočasno prejeli.

Situacija: promet je bil manjši. Edino večji zaključki so bili sklenjeni v nemških markah, švicarskih frankih, ameriških dolarjih in turških obračunskih dolarjih. Nepokrito povpraševanje je ostalo v angleških funtih, italijanskih lirah, holandskih funtih in večjih vsotah v vseh obračunskih dolarjih. Zaradi premajhne ponudbe so se v Ljubljani nekateri tečaji formirali nad predhodnjimi srednjimi tečaji.

Prvi izredni sestanek bo 10. julija.

Antiperonosporna služba

Poročilo za dne 1. julija 1954.

Srednja dnevna temperatura se je včeraj zopet dvignila, le na Primorskem je nekoliko padla. Gibala se je med 20,2° C v Svečini in Sežani ter 24,2° C v Dol. Lendavi. Relativna vlaga se je znižala in je znašala 69% v Dol. Lendavi ter 88% v Svečini. Močnejše padavine so bile omejene le na Primorsko (Vipolže 6,2, Lože 26,4 mm); v nekaterih vinorodnih predelih ostale Slovenije pa je padal le rahel dež (Mokronog 6,6, Pekre 0,1 mm).

NAPOVED: Peronosporo je na Štajerskem, Dolenjskem in v Beli krajini pričakovati v noči med 3. in 4. julijem, okrog Ajdovščine in Sempetra pri Gorici v noči med 5. in 6. julijem ter okrog Lož v Vipavski dolini, Temnice in Sežane v noči med 6. in 7. julijem. Zaradi relativno nižjih temperatur se je razvoj peronospore v okolici Maribora, Peker in Jarenine nekoliko zadržal, ter se pričakuje njen izbruh prav tako v noči med 3. in 4. julijem. Vinogradniki naj do navedenih datumov poškrope vinograde. Ponovno Vas opozarjamo, da še posebno pazljivo poškropite grozde, ker jih boste samo na ta način uspešno zaščitili proti peronospori.

Kmet. raziskovalni in kontr. zavod Uprava hidrometeorološke službe.

Sporočamo žalostno vest, da je dne 2. julija 1954 preminul po dolgi bolezni moj dragi mož, naš očka, stric in stari očka

ANTON SFILIGOJ

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 4. t. m. ob 15. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Žalah.

ŽALUJOČI

„METALNA", tovarna konstrukcij in strojnih naprav, Maribor

prodaja:

KNJIŽNI STROJ »IDEAL«, v dobrem stanju, opremljen s 4 polnimi vertikalnimi števci, in to:

2 števca z 11 decimalnimi mesti
1 števec z 9 decimalnimi mesti in
1 števec z 10 decimalnimi mesti ter
2 prazna števca in
1 saldirni števec s kapaciteto 99 milijard.

Stroj ima pripravo za kontne karte, mehanizem za spisavanje datuma in električni vračaj voza. — Interesenti naj se oglasijo v Prodajnem oddelku podjetja, soba štev. 51/I, telefon 20-57, interno 44.

Adenauer vztraja pri svojem

Nemški kancler zahteva, naj Francija najprej ratificira sedanje besedilo sporazuma ter dodaja, da bi vsaka druga rešitev pripeljala do oživitve nemškega militarizma

Bonn, 2. jul. (Tanjug). Kancler Adenauer je danes ponovno zahteval suverenost za Zahodno Nemčijo. V izjavi po radiu je poudaril, da Zahodna Nemčija ne more stopiti v skupnost demokratičnih držav kot enakopraven vrstnik, če ne dobi suverenosti. Adenauer je dejal, da Zahodna Nemčija ne more več trpeti zato, ker druge države še niso ratificirale pogodbe o evropski obrambni skupnosti.

Napovedani obisk državnega sekretarja v francoskem ministrstvu za zunanje zadeve in osebnega odposlanca novega predsednika vlade, Beaumonta je zahodnonemški predsednik pozdravil. Čeprav je izrazil pripravljenost za razgovore z drugimi člani EOS, je **kancler odklonil nove razgovore o besedilu pogodbe. S tem je potrdil svoječasno izraženo stališče, da bi Zahodna Nemčija privolila v razgovore o morebitnih spremembah ali dopolnitvi sedanjega besedila šele, ko bo ratificirano sedanje besedilo pogodbe.** Sklicujoč se na washingtonsko uradno sporočilo in podporo držav Beneluxa, je Adenauer dejal, da pričakuje, da bo Francija sedaj ratificirala pogodbo o EOS, ker so jo 4 druge članice že ratificirale. Pripomnil je, da so alternativne rešitve za primer neuspeha že pretresali v Bonnu, Washingtonu, Londonu in Bruslju. Sodi pa, da bi **ustanovitev nemške državne vojske v okviru teh alternativnih rešitev privedla do oživitve nemškega militarizma, in zato je prepričan, da je evropska obrambna skupnost rešitev, ki preprečuje tako nevarnost.**

Današnjo izjavo kanclerja dr. Adenauerja razlagajo v Bonnu kot odgovor na francoski kompromisni predlog glede EOS, ki ga je danes objavil državni sekretar v francoskem ministrstvu za zunanje zadeve Beaumont.

V FRANCOSKIH VODAH

(Karikatura: B. Kos)

Večina na strani Guy Molleta

Kongres socialistične stranke Francije odobril poročilo generalnega sekretarja in ukrepe proti kaznovanim poslancem in senatorjem

Pariz, 2. jul. Kongres francoske socialistične stranke je z večino glasov odobril poročilo generalnega sekretarja Guy Molleta o delu stranke ter s tem tudi sankcioniral ukrepe proti poslancem in senatorjem, ki so v nasprotju s sklepom strankinega vodstva glasovali proti EOS. To glasovanje je delno presenetilo, kajti v diskusiji o referatu generalnega sekretarja stranke se je večina govornikov izjavila proti izrečenim kaznim in tudi proti morebitnemu bodočemu kaznovanju. Medtem ko je generalni sekretar stranke Guy Mollet poudarjal nujnost discipline v stranki, se je veliko število delegatov izjavilo proti sankcijam. Bivši predsednik vlade Paul Ramadier je predlagal, naj bi izvršitev kazni odložili, kajti »problem EOS je tako na tem, da izgine s političnega pozorišča«.

Predsednik zunanjepolitične komisije narodne skupščine Daniel Mayer, ki je tudi med kaznovanimi socialističnimi poslanci in senatorji, je v razpravi poudarjal, da je prav glasovanje socialističnih poslancev proti ratifikaciji EOS v zunanjepolitični komisiji omogočilo Mendes Franceu poskus zbližanja stališč predstavnikov in nasprotnikov EOS. Po njegovih trditvah so nepokorni socialisti prav s svojim glasovanjem proti EOS doprinesli k ozdravljenju francoske politike.

»Kaj je Ivan Trinko — umrli slovenski pesnik, ki smo ga v sredo pokopali — predstavljal za beneške Slovence, o tem se je lahko prepričal vsakdo, ki je prisostvoval temu ganljivemu in vendar veličastnemu dogodku, ki ga lahko po vsej pravici imenujemo za eno izmed največjih manifestacij slovenstva v Benečiji.«
(Iz poročila o pogrebu v »Primorskem dnevniku«). Na vrhu in ob strani dve sliki s pogrebu Ivana Trinka Zamejskega v Trčmunu v Beneški Sloveniji.

Armas dosegel zadan smoter

Po sporazumu, doseženem s posredovanjem ameriškega veleposlanika, bodo predstavniki invazijskih čet sodelovali v novi vojaški junti, ki bo vodila Guatemalo do novih volitev — Poročila o uporih po vsej državi

SAN SALVADOR, 2. julija. (AFP). Danes so v palači predsednika San Salvadorja podpisali sporazum med polkovnikom Castillom Armasom in polkovnikom Elfigom Monzonom, voditeljema nasprotnih strani v Guatemali. Pri podpisu sporazuma so bili navzoči veleposlanika ZDA v Guatemali in San Salvadorju ter več šefov tujih diplomatskih misij v San Salvadorju.

Zvedelo se je, da je ameriški veleposlanik v Guatemali Puerifoy, ki je sodeloval pri pogajanjih, poravnal nesoglasja med obema stranema. Ko se je posvetoval z vsakim polkovnikom posebej, je veleposlanik Puerifoy izjavil, da bo v kratkem objavljeno skupno sporočilo. Puerifoy bo imel sestanek tudi z Armasom in Monzonom skupno, pri čemer bo navzoč tudi papeški nuncij Benaro Verolino.

Po vesteh iz obveščenih krogov so se sporazumeli o naslednjih vprašanjih: o ustanovitvi nove vojaške junte, ki bo imela 5 članov in ne 3 kot dosedanja, in bi bili njeni člani polkovnika Armas in Monzon, major Enrico Oliva in podpolkovnika Jose Luis Cruz Salazar ter Mauricij Dibo. — Junta bi sama izvolila svojega predsednika in bi vodila državo tako dolgo, dokler ne bodo nove volitve.

Guatemala City, 2. jul. (AFP) Ob 7. uri po krajevnem času so sirene in zvonovi v Guatemali naznanili mir v Guatemali. Guatemalska vojska in policija dobivata čedalje več zahtev iz notranjosti države, **naj bi pomagali zadušiti vstajo pristašev bivšega predsednika Arbenza.** Vojska in policija priznavata, da nimata dovolj ljudi za take posege. Poročajo, da imajo čete vojaške junte težave, ko poskušajo priti do gverilcev na področjih med Guatemala Cityjem in glavnim pristaniščem San Jose. Trdijo, da vodi oboroženе gverilce Carlos Manuel Pelecer.

Policija je prijela sto in sto agitatorjev v raznih krajih, največ pa v Esquintli, kjer se je v četrtek začela vstaja proti vojaški junti. Med aretiranimi je tudi bivši guverner Esquintle polkovnik Guilen.

OB ROBU dogodkov

»Operacija Auvergne«

Nenaden množični umik francoskih in vietnamskih čet iz južnega dela tonkinške delte, iz trikota Fu Li — ustje Rdeče reke — Pat Diem je zelo prizadel tako vietnamske politične kroge v Hanoju, kakor tudi politične kroge v francoski prestolnici Parizu. Iz tega področja so po nalogu francoskega poveljstva v Indokini umaknili okrog 15.000 francoskih in vietnamskih vojakov deloma v Hanoj, deloma v Hajfong. Tako kot so neskladna že sama poročila o evakuaciji — nekatera navajajo, da je evakuacija potekala popolnoma mirno in da so Ho Ši Minhove čete brez bojev zasedala zapuščena mesta, druga pa zopet govore o bojih pri Pat Diemu in Taj Binu, kjer da so Ho Ši Minhove enote skušale presekati pot, po kateri se je vršila evakuacija — so različni tudi komentarji o vzrokih evakuacije.

Uradna verzija francoskega poveljstva upravičuje umik z izključno vojaškimi potrebami, češ da so se z evakuacijo in umikom čet na črto Hanoj-Hajfong hoteli izogniti težkim izgubam, ki bi jih doživeli v primeru množičnega napada Ho Ši Minhovih čet. To verzijo potrjuje tudi dejstvo, da je bila v zadnjem času po padcu Dien Bien Fuja infiltracija vietminskih čet v to področje tako močna, da bi bila obramba v primeru Giapove ofenzive res težavna. V Parizu celo trdijo, da je bila evakuacija predvidena še v času Lanielove vlade ter da gre za načrt, ki je bil znan pod označbo »operacija Auvergne«.

Nasprotno z uradno francosko verzijo pa zlasti poročila iz tujih virov komentirajo umik iz južnega dela tonkinške delte kot rezultat razgovorov med Mendès Franceom in Ču En Lajem, odnosno kot rezultat tajnega dogovora za pripravo premirja. Vesti iz vietnamskih virov celo trdijo, da je bil sporazum o premirju že podpisan, ter da je umik samo izpolnitev ene točke tega sporazuma. V prid tej verziji bi morda lahko govorilo dejstvo, da se francoske sile v severnem Vietnamu nahajajo sedaj v približno enakem položaju kot ob začetku indokitajske vojne, ko so imeli Francozi prav tako kot po sedanji evakuaciji močne garnizone le v Hanoiu in Hajfongu ter čete vzdolž ceste, ki veže obe mesti. Težko je reči, katera od obeh razlag je verjetnejša, vsekakor pa so morali biti vzroki za umik zelo tehtni, kajti na zapuščenih področjih so najbogatejša vietnamska riževa polja.

Grožnje

Včeraj so v ameriškem senatu govorili o vprašanju sprejema LR Kitajske v OZN kar trije vidni senatorji — Knowland, Willey in MacCarran. Vsak v svojih besedah so povedali, da ZDA ne bodo, vsaj dokler imajo republikanci v kongresu večino, nikakor privolile na sprejem LR Kitajske v OZN. V primeru, da bi se to le zgodilo, so vsi trije zagrozili z izstopom ZDA iz OZN. Senator MacCarran je v tem smislu celo predlagal senatu posebno resolucijo.

V krogih Organizacije združenih narodov namreč trdijo, da namerava Velika Britanija na prihodnjem zasedanju OZN podpreti sprejem Kitajske v to mednarodno organizacijo. Tako sta se menda sporazumela Eden in Ču En Laj, uresničilo pa se bo to prav gotovo, če bo v Ženevi dosežen sporazum o Indokini. Poleg tega je ameriške senatorje vzpodbodla k njihovim izjavam tudi uspešna pot Ču en Laja po Indiji in Burmi. Dobro obveščeni opazovalci pravijo, da to jesen sprejema LR Kitajske ne bodo podprle samo dežele sovjetskega bloka, ampak tudi več azijskih držav.

Kaže torej, da so člani ameriške stare garde opravičeno »zaskrbljeni« in da sprejem LR Kitajske v OZN ni več tako daleč — vsaj glede pripravljenosti ostalih držav v OZN, da jo sprejmejo v svojo sredo. Zaradi tega omenjene izjave napovedujejo, da bo vlada ZDA zastavila vse sile, da bi to preprečila. V kolikor izjave senatorjev niso samo »blef«, bo OZN zaradi njihove grožnje dejansko v zadregi, kajti ne glede na denarni prispevek ZDA, Organizacija združenih narodov bi bila brez ZDA prav tako nepopolna, kot je sedaj — brez LR Kitajske.

Žalostno je, da vodilni ameriški državniki nočejo uvideti, da je sprejem največje azijske države nujen in da jo s svojo sovražno politiko le še bolj trdno vežejo na nasprotni tabor. Kakor koli že, zdi se, da tla za sprejem LR Kitajske le še niso povsem pripravljena, in da bodo senatorji Mac Carran, Knowland in Willey, ki se lahko bahajo, da so bili v svoji politični karieri proti OZN, proti evropskemu sodelovanju, za Taft-Hartleyev zakon, za Čangkajška in proti pomoči tujini, ki pa imajo velik vpliv v ameriškem senatu, le dosegli svoj namen, v kolikor se morda položaj v senatu na jesenskih volitvah ne bi spremenil.

Pripravljalna dela se začenjajo

Washingtonski kompromis glede načrta o obrambi jugovzhodne Azije

London, 2. jul. (Tanjug). Kakor se je zvedelo v krogih britanskega ministrstva za zunanje zadeve, bosta britanski minister v Washingtonu Scot in prvi sekretar veleposlaništva Michael Joy člana ameriško-britanske delovne skupine, za katere imenovanje sta se sporazumela predsednik ZDA Eisenhower in britanski predsednik Churchill med nedavnimi razgovori v Washingtonu. Sestava te skupine je kompromisna rešitev med Veliko Britanijo in ZDA glede ustanovitve obrambnega pakta za jugovzhodno Azijo in Zahodni Pacifik. ZDA so popustile od zahteve, da bi bilo treba takoj ustanoviti tak pakt in sprejele britansko stališče, da je treba počakati na končen izid ženevskih razgovorov. Velika Britanija pa je privolila na nekatera pripravljalna dela za obrambo jugovzhodne Azije ne glede na to, če bi ženevska konferenca in sedanji napori predsednika francoske vlade Pierra Mendès-Francea propadli ali pa obrodili sadove.

Delovna skupina, ki bo v kratkem začela delati, bo proučila oblike mednarodnih poroštev, ki bi utegnile podkrepiti morebitni sporazum o Indokini in izdelala načrte za ustanovitev pakta v jugovzhodni Aziji.

Po 14 in pol letih

London, 2. jul. (Tanjug). Jutri bo v Veliki Britaniji odpravljena racionirana preskrba z živili, ki so jo uvedli pred 14 in pol leti. Za nekatera živila so ukinili racioniranje že prej, od jutri pa bosta v prosti prodaji tudi meso in slanina. Po sporočilu ministrstva za prehrano bo vlada po končanem racioniranju prihranila precejšnje vsote denarja, ki jih je izdajala za vzdrževanje administrativnega aparata. — Popolnoma bodo ukinili okrog 500 uradnih pisarn, v katerih dela kakih 5000 uslužbencev.

»Dogmatizem se še ni preživel...«

Moskva, 2. jul. (Tanjug). Današnja »Pravda« obsoja znanstvenike moskovske državne univerze »Lomonosova« zaradi njihovih »skromnih uspehov v zadnjem letu«. Glavna krivda znanstvenikov je, ker odklanjajo in ne upoštevajo Einsteinovih ugotovitev. Nekateri znanstveniki, piše »Pravda«, so brezuspešno poskušali pobiti »fizično vsebino Einsteinove relativnostne teorije«. Časopis dodaja, da so znanstveniki univerze »Lomonosova« zapustili moderno fiziko zlasti na področju proučevanja atomskega jedra. Zlasti graja Akulova in Nozdreva zaradi njune nenačelne in osebne politike na fizični fakulteti. Dogmatizem v Sovjetski zvezi na področju znanosti se še vedno ni preživel, mnogi ugledni znanstveniki, kot n. pr. Lisenko, Bikov in Ivanov-Smolensk pa imajo »bolesten in nepravilen odnos do znanstvene kritike«.

Zaskrbljenost ob dogodkih v Jeruzalemu

Šef izraelske delegacije v OZN pravi, da gre za neizzvan jordanski napad, ki da je v zadnjih treh dneh povzročil smrt 30 Izraelcev

New York, 2. julija (AP). Namestnik šefa izraelske delegacije v Združenih narodih Mordekaj Kiron se je posvetoval včeraj z generalnim sekretarjem OZN Dagom Hammerskjoeldom o najnovejšem položaju v Jeruzalemu in dejal, da gre za »neizzvan napad« Jordana. Izjavil je, da doslej ni dobil navodil od svoje vlade, naj zahteva sklicanje Varnostnega sveta.

Tel Aviv, 2. jul. (AFP). Kakor se je zvedelo, so dobili veleposlaniki zahodnih sil v Izraelu in Jordanu naročilo od svojih vlad, naj store nove korake za ustavitev sovražnosti v Jeruzalemu. Kazno je, da se streljanje v Jeruzalemu nadaljuje, čeprav je mešana komisija za premirje v Palestini dala ukaz za ustavitev sovražnosti.

Predsednik izraelske vlade Moše Šaret je sklical za danes popoldne izredno sejo vlade, ki se je bo udeležil tudi načelnik generalnega štaba general Moše Dajan.

V Tel Avivu so istočasno objavili sporočilo, da je general Dajan na sinočnjem sestanku z vodjem skupine opazovalcev OZN generalom Benikejem izrazil zaskrbljenost ne samo zaradi poslabšanja položaja v Jeruzalemu, pač pa tudi zaradi povečane napetosti vzdolž sirijske meje zlasti po dogodkih, ki so se pripetili v zadnjih 48 urah.

Jeruzalem, 2. julija (AFP). Iz izraelskih virov se je zvedelo, da so jordanski vojaki davi ranili 3 izraelske vojake. Po vesteh iz istih virov so imeli Izraelci v zadnjih 3 dneh 30 mrtvih.

London, 2. julija. (Reuter). Zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve je sporočil danes, da sta britanska poslanika v Jordaniji iz Izraelu povabila vladi obeh držav, naj »podpreta napore Združenih narodov, da se ustavijo sovražnosti na meji Izraela«. Zastopnik zunanjega ministrstva je dalje dejal, da se vlade treh zahodnih sil posvetujejo o Jeruzalemu. Ni pa povedal, če bodo tudi ZDA in Francija storile podobne korake v Tel Avivu in Amanu. Na koncu je pripomnil, da je britanski poslanik v Amanu dobil noto jordanske vlade o splošnem položaju na meji z Izraelom.

Zadnja odpoved revolucionarni preteklosti

V Trstu je bil v zadnjih dneh kongres kominformovskih Enotnih sindikatov, katerega glavna naloga pa očividno ni bila usmerjevanje nadaljnje borbe tržaškega delavstva za izboljšanje socialnih pogojev, temveč preimenovanje organizacije.

Z imenom »Enotni sindikati« je tesno povezana revolucionarna preteklost tržaškega sindikalnega gibanja od konca vojne dalje. Pod tem imenom so tržaški delavci vodili sindikalne in politične bitke, ki jih je občudoval ves svet in ki nedvomno zavzemajo pomembno mesto v tržaški zgodovini povojnih let. V letih pred resolucijo Kominforma je bil Trst priča vrsti uspelih stavk, med temi tudi 12-dnevne splošne stavke, ki je bila izraz ne samo delavske enotnosti in moči, temveč tudi enotnosti kmečkega in delavskega razreda. Na čelu vseh teh sindikalnih borb so stali Enotni sindikati, klerikalna Delavska zbornica v tistih letih ni pomenila ničesar in je bila pravzaprav le organizacija iredentističnega uradništva.

Z resolucijo Kominforma pa se je položaj temeljito spremenil. Vodstvo Enotnih sindikatov so prevzeli kominformovci in na čelo je prišel spet oportunist in šovinist Radich, ki je že v prejšnjih letih skušal — vendar brez uspeha — razbijati delavsko enotnost. Z novim vodstvom ali še bolje z novimi direktivami, ki so prihajale iz Rima pa se je tudi popolnoma spremenila politika Enotnih sindikatov, ki so ohranili prejšnje ime le zato, da bi lažje obdržali delavstvo in ga zavajali. Revolucionarnost tržaškega delavstva je rapidno padala. Sindikalno vodstvo je vse bolj pozabljalo na svoje prave naloge ter je svojo politiko vse bolj prilagojevalo oportunistični, kompromisarski in proiredentistični politiki Delavske zbornice.

Ko so kominformovci tako uspeli pasivizirati delavstvo, so se 6 let po resoluciji Kominforma lahko odločili tudi za spremembo imena, ki so jo želeli iz dveh nagibov: 1. ime »Enotni sindikati« je bil še zadnji spomin na »sramotno preteklost«, kakor označujejo revolucionarno borbo tržaškega proletariata po koncu vojne do resolucije I. B. 2. novo ime bi moralo približati tržaško sindikalno organizacijo italijanski kominformovski generalni konfederaciji dela. Ta svoj smoter so dosegli na kongresu, ki se je končal v torek in na katerem so Enotne sindikate preimenovali v »Confederazione triestina del lavoro« (Tržaška konfederacija dela). Značilno je, da je celo na kongresu, kjer so bili delegati gotovo zbrani med najbolj vernimi kominformovci, 14 delegatov glasovalo proti spremembi imena.

Ker drugi novinarji — razen kominformovskih niso imeli pristopa na kongres je o ostalem delu kongresa mogoče sklepati le po poročilih v kominformovski »Unita«. Iz teh poročil pa sledi, da se kongres s konkretnimi vprašanji tržaškega delavstva sploh ni bavil in vse kaže, da je bil sklican le zato, da bi izbrisal še zadnjo sled preteklosti in vskladil tudi ime s sedanjo oportunistično politiko kominformovskega vodstva, ki je proti interesom tržaškega delavstva.

Krščanski demokrati po kongresu

Rim, 2. jun. (Tanjug). Novi nacionalni svet krščanske demokratske stranke, ki se bo zbral v torek, bo sestavljen, vštevši člane, izvoljene na kongresu in v pokrajinah, **iz 63 oseb, med katerimi je 50 pripadnikov Fanfanijeve »demokratske iniciative«, 8 sindikalistov in 5 zastopnikov sredine.**

Računajo, da bo nacionalni svet navzlic zmagi Fanfanija na prvi seji ponudil De Gasperiju, da vsaj za začetek sprejme položaj predsednika nacionalnega sveta in generalnega sekretarja stranke. Jeseni naj bi se po teh napovedih De Gasperi odrekel funkciji generalnega sekretarja in jo odstopil Fanfaniju, hkrati pa kandidiral na volitvah za predsednika republike.

Ta ukrep proti staremu vodji krščanske demokracije razumejo kot obzirnost novih članov vodstva, ki noče pokazati svoje zmage na kongresu kot dejanski poraz De Gasperija, zlasti še, ker je privolil, da ga postavijo na njihovo volilno listo na kongresu.

Sestava vodstva se, kakor pričakujejo, ne bo neposredno odražala na sestavo Scelbove vlade. Zastopniki »demokratske iniciative« so izrazili na kongresu popolno solidarnost s Scelbovo štiristrankarsko vlado. Domnevajo le, da bo Scelba z več osebnimi spremembami v vladi zamenjal zastopnike desnih struj z zastopniki Fanfanijeve »demokratske iniciative«.

TUNIS, 2. jul. (AFP). Francoski generalni rezident v Tunisu Pierre Voizard je obiskal davi, ko se je vrnil iz Pariza, tuniškega beja in ga obvestil o svojih razgovorih s francoskimi ministri. Govorila sta tudi o položaju v Tunisu.

TELEGRAMI

ŽENEVA, 2. jul. (AFP). Generalni sekretar organizacije Združenih narodov Dag Hammerskjoeld bo odpotoval v nedeljo v Ženevo, kjer se bo udeležil zasedanja ekonomsko socialnega sveta OZN. Računajo, da bo ostal v Ženevi 10 dni.

BONN, 2. jul. (Tanjug). V prvih šestih mesecih tega leta je zbežalo v zahodni Berlin 55.000 prebivalcev Vzhodne Nemčije. V istem času lanskega leta je bilo število beguncev štirikrat večje.

HANOJ, 2. jul. (AFP). Mandatar za sestavo nove vietnamske vlade Ngo Din Dijem je imel v zadnjem času več posvetovanj za sestavo nove vlade. Večina osebnosti je zahtevala kot pogoj za udeležbo v vladi radikalnejši program od dosedanjega ter ustanovitev »regionalnega odbora nacionalne ozdravitve«, ki naj bi povečal moralo prebivalstva na severu, zlasti v pred kratkim izpraznjenih krajih.

BONN, 2. jul. (Tanjug). Včeraj je bil sklenjen sporazum med delodajalci in sindikatom južnonemških kovinarjev o zvišanju plač za 8 pfenigov na uro. Kompromisni predlog morajo z glasovanjem potrditi še člani sindikata kovinarjev.

SAN FRANCISCO, 2. jul. (Reuter). Ameriška federacija dela in delodajalci so sinoči sklenili sporazum, po katerem bodo dobili vsi pristaniški delavci, včlanjeni v federaciji, zvišane mezde za 6 centov na uro.

TUNIS, 2. jul. (AFP). Neznane osebe so sinoči napadle obiskovalce kavarne v Kap Bonu. Pri tem je bila 1 oseba ubita, 7 pa ranjenih.

LONDON, 2. jul. (Tanjug). Britanska admiraliteta je sporočila, da bodo od 19. do 23. julija v vzhodnem in osrednjem Sredozemlju veliki pomorski manevri članic Atlantskega pakta. Vodil jih bo admiral Mountbatten.

Tovarna sulfatne celuloze in natron papirja v izgradnji, Maglaj

išče:

1 ELEKTROINŽENIRJA s prakso
1 STROJNEGA INŽENIRJA s prakso
2 INŽENIRJA KEMIJE - tehnologa
2 EKONOMISTA
VEČ GRADBENIH TEHNIKOV
VEČ starejših MOJSTROV - ključavničarjev
1 mlajšega FINOMEHANIKA (za instrumente)
FINANČNE IN MATERIALNE KNJIGOVODJE s polno šolsko izobrazbo (lahko so tudi mlajši).

Stanovanje zagotovljeno. — Plača po sporazumu.
Ponudbe poslati na naslov tovarne.

Ljudski odbor mestne občine v Kamniku

razpisuje

dve mesti direktorjev gostinskih podjetij v Kamniku

Pogoji: razen splošnih — najmanj 5-letna praksa v vodstvu gostinskih podjetij. — Zaželeno je znanje tujih jezikov. — Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe je poslati komisiji za imenovanje direktorjev LOMO Kamnik do 20. julija 1954.

KLJUB POMANJKANJU SREDSTEV JE

DELOVNI NAČRT MESTA CELJA ZELO PESTER IN BOGAT

Mesto Celje bo imelo v letošnjem letu za investicijsko graditev na razpolago predvidoma okoli 255 milijonov dinarjev. Od razpoložljivih sredstev bo mestna občina porabila približno 190 milijonov za negospodarske (proračunske) investicije, 72 milijonov pa za kreditiranje investicij v gospodarstvu. Od proračunskih investicij bo odpadlo 80,9 milijonov za komunalna dela, 90,8 milijonov za gradnjo stanovanj in 18,5 milijonov za gradnjo vajeniške šole. V primeri z lanskim letom, bodo letošnje proračunske investicije manjše za 51%. Poleg omenjenega je predvidenih še 19 milijonov za dotacijo gospodarstvu. Od tega zneska bo izdanih 15 milijonov za nabavo treh novih avtobusov, ostanek — 4 milijoni — pa je namenjen za ustanavljanje novih obrtnih obratov.

Za ceste in ulice 48,3 milijona din

Med proračunskimi investicijskimi izdatki zavzema gradnja cest in ulic dobro polovico celotnega zneska. Tako je namenjenih za nadaljevanje del na Teharski cesti 27 milijonov, za ureditev Trga svobode 4,5 milijona, za asfaltiranje Trga mučenikov 1,2 milijona, za asfaltiranje Zidanškove ulice 12,7 milijonov ter za ureditev hodnikov v Kersnikovi ulici 2,8 milijonov dinarjev.

Za vodovod 19,6 milijonov dinarjev

Tudi za razširitev vodovodnega omrežja bo izdana visoka vsota. Vodovod bo dobila Zg. Hudinja, nadalje bo izveden priključek od hotela pošte na Teharsko cesto, 12 milijonov pa bo porabljenih za razširitev in ojačenje vodovodnega omrežja od Ljubljanske ceste do Lave.

Obrobni predeli mesta dobijo javno razsvetljavo

Med izdatki komunalnega značaja zavzema javna razsvetljava 5,1 milijona dinarjev. Tako bodo v letošnjem letu dobile razsvetljavo ceste v obrobnih predelih mesta in sicer Ostrožno - Lopata, Babno - Medlog, Nova vas - Dobrova ter naselje severno od Dečkove ceste.

Za elektrifikacijo naselij

je predvidenih 5,7 milijonov dinarjev. Električno luč bosta dobili Košnica in Zgornja Dobrova, 3 milijoni dinarjev pa bodo porabljeni za gradnjo trafopostaje na Lopati.

Ureditev javnih nasadov

v Vodnikovi in Jurčičevi ulici ter nasada na Tomšičevem trgu, ki bo razmejil tudi promet, bo stala 2,2 milijona dinarjev.

Ob Ključavničarski ulici bo zrasel nov stanovanjski blok.

Poleg 43 milijonov dinarjev, ki so potrebni za dokončanje gradbenih del pri stanovanjskih blokih ob Dečkovi cesti, bloka v Kocbekovi ulici in za nadzidavo stanovanjske hiše nad lekarno »Center«, bo 15 milijonov izdanih za preureditev dela železodvora v stanovanja. Tudi letos bo mestna občina zgradila več podstrešnih stanovanj. Za ta dela je določenih 5,2 milijona dinarjev. Ostanek 27,6 milijonov dinarjev pa je namenjen za gradnjo novega stanovanjskega bloka ob Ključavničarski ulici.

Vse kaže, da bo sklad za gradnjo stanovanj še povečan na račun pomoči po poplavi in to od strani republiškega izvršnega sveta. Zadnja poplava je v Celju namreč popolnoma uničila 23 stanovanj. Ta primanjkljaj bo treba na vsak način nadomestiti.

Nejasno pa je med drugim še vedno nadaljevanje del na treh stanovanjskih blokih cinkarne. Kolikor je znano, je cinkarni za nadaljevanje teh del zmanjkalo denarja. Nemoteno nadaljevanje del na obeh blokih pri gimnaziji in bloka na vogalu Levstikove in Vrunčeve ulice bo verjetno zagotovil ljudski odbor, vložena sredstva za gradnjo vseh treh blokov pa bodo nato ključ za razdelitev stanovanj med delovnim kolektivom cinkarne in ljudskim odborom.

Posrečena razdelitev mestnega kreditnega sklada

Za kreditiranje investicij v gospodarstvu je po trenutnih pokazateljih rezerviranih 72,1 milijona dinarjev. Poleg investicijskih izdatkov v rudniku Pečovniku (20 milijonov), dalje za Avtoobnovo (6 milijonov), Tkanino - galanterijo itd. bo 15 milijonov razdeljenih v obliki kreditov graditeljem zasebnih stanovanjskih hišic. Ta kredit bo odobren le pod pogojem, da graditelj še letos opravi dela v tolikšni meri, da bo možna vselitev. Tako bo Celje s pomočjo tega kredita pridobilo 108 stanovanj že v letošnjem letu.

Ker računajo sestavljavci družbenega plana s tem, da bo plan presežen, se bo mestni kreditni sklad, v katerega se bodo stekala vsa presežena sredstva, povečal za okoli 127 milijonov. Če bo to v resnici izvršeno, bo presežek planiranega kreditnega sklada razdeljen za gradnjo tovarne tehtnic (20 milijonov), za gradnjo tovarne Aero (20 milijonov) in za začetek gradnje finomehanične tovarne. M. B.

Nova knjiga o cestnem prometu

Izšla je tolikanj pričakovana knjiga o cestnem prometu pod naslovom: »Prometni predpisi. Ali jih poznaš«.

Knjiga ima namen seznaniti široko javnost s cestnoprometnimi predpisi, zato je pisana v poljudnem, lahko razumljivem jeziku in je edina te vrste v slovenščini.

Knjiga ne obsega le vseh veljavnih cestno - prometnih predpisov (v ožjem pomenu), po katerih se morajo ravnati vsi koristniki cest, tako vozniki kot kolesarji in pešci, temveč tudi vse predpise, ki se nanašajo na registracijo vozil in voznikov, na postopek pri vlaganju prošenj za prevažanje oseb s tovornimi avtomobili, za prevažanje eksplozivnih in lahko vnetljivih tekočin ter vse sedaj veljavne cestno-prometne znake.

Knjiga je nastala iz potrebe in bo olajšala marsikomu zamudno iskanje predpisov po neštetih uradnih listih.

Neobhodno potrebna bo vsakemu kandidatu za šoferske izpite, vsem šoferskim in drugim šolam pa tudi podjetjem in ustanovam ter vsakomur, ki ima količkaj opravka s cestnim prometom.

Državni sekretariat za notranje zadeve LRS priznava ta priročnik za strokovno učno knjigo iz cestno-prometnih predpisov. Knjiga je vezana v žepnem formatu.

V Goričah pri Kranju že tretjič praznujejo

Že tretje leto praznuje občina Goriče 28. junija svoj občinski praznik. To je dan, ko so naši možje in fantje množično odšli v partizane. 24 borcev je odšlo dopolnjevat vrste v slovenskih brigadah, 6 izmed njih je darovalo svoja življenja za svobodo.

Razumljivo je, da teko priprave za čim dostojnejše praznovanje domačega praznika že dlje časa. Program praznovanja se bo izvajal 3. in 4. julija. Za otvoritev bo slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, promenadni koncerti po vaseh s sodelovanjem godbe na pihala iz Kranja. Dramska sekcija pa bo zaigrala Borove »Raztrgance«. 4. julija bo zbor partizanskih patrol in njih obhod po znanih partizanskih krajih. Po obhodu bo improviziran napad na vas Goriče s sodelovanjem PAZ in gasilcev. Po izvršenem napadu bo splošno ljudsko rajanje z bogatim srečolovom. Čisti dobiček je namenjen partizanskim sirotam. Z. J.

3. julij so izbrali za svoj občinski praznik v Hrastniku

Hrastničanom ni bilo lahko izbirati izmed številnih pomembnih dni iz narodnoosvobodilne borbe in junaškega boja rudarjev, ko so se borili za svoje pravice že v stari Avstriji in predaprilski Jugoslaviji. Končno so izbrali za svoj občinski praznik dan, ki se ga spominjajo vsi slovenski

rudarji — 3. julij. Tedaj je pred 20. leti v rudarskih revirjih izbruhnila gladovna stavka. Ta dan bodo Hrastničani proslavili vsako leto, spominjajoč se junaških rudarjev.

Ko se razgleduješ po 3 in pol km dolgi hrastniški dolini, ki jo od vseh strani stiskajo hribi, vidiš, da je po vojni tod marsikaj drugače. Tam, kjer je pred vojno sredi zelenih trat samevalo le nekaj sivih hiš, se sedaj belijo na Logu novi rudniški stanovanjski bloki, kjer so našle udobna, sodobno urejena stanovanja številne rudarske družine, ki so vrsto let preživele v tesnih, očrnelih pritličnih hišicah.

Povsod je čutiti novi utrip življenja! Povsod pridne roke rudarjev, steklarjev in drugih Hrastničanov gradijo in zboljšujejo tako, da bo imel Hrastnik čez nekaj let mnogo tistega, kar danes še pogreša. Stari vodovod, ki že davno ne more več zadovoljiti Hrastnika z vodo, bo občina nadomestila z novim, ki ga že gradijo. Popravljajo cesto, ki jo bodo sčasoma popolnoma preuredili in asfaltirali; za prihodnja leta imajo v načrtu še gradnjo stanovanjskih hiš, klavnice, moderne tržnice itd.

Te dni, pred praznikom mestne občine Hrastnik, je bilo vsepovsod živahno vrvenje. — Mladina, žene, zveza borcev in druge organizacije so pripravljale zelenje, zastave, spletale vence — saj mora biti vsaka hiša v Hrastniku, pri steklarjih in rudarjih, okrašena; v vsakem oknu mora biti zastavica in zelenje.

Na telovadišču TVD »Partizan« ob cesti so zidarji z veliko naglico zaključevali zadnja dela pri gradnji stalne zidane tribune. Člani vseh hrastniških društev, šolski otroci, pevci, godbeniki, pa so dan za dnem marljivo vadili in pripravljali pester spored za praznik.

Prve proslave so se začele včeraj 2. julija, z odkritjem spominske plošče skojevcu Francu Ramšaku - Luki. Sledila je komemoracija pri spomeniku žrtev narodnoosvobodilne borbe, medtem ko bodo glavne proslave danes, na sam praznik. Na letnem telovadišču ob gimnaziji bo med drugim slavnostno zborovanje, ob 10. je na sporedu koncert pevskega zbora in godbe Svoboda II., popoldne pa se bodo vrstili nastopi ter koncert rudarske in vojaške godbe.

V nedeljo bo nogometni turnir »Rudarja«, košarka, motocros, koncerti in nastopi.

Tako bodo Hrastničani proslavili svoj praznik, h kateremu jim tudi mi čestitamo. V. K.

KULTURNI RAZGLEDI

Ivanu Trinku-Zamejskemu v spomin

Ivan Trinko-Zamejski, ki je umrl v 92. letu starosti v svoji rojstni vasi Trčmunu na južnovzhodnem pobočju Matajurja, je bil že za življenja malone legendarna osebnost. Vso svojo dolgo življenjsko dobo je prebil daleč od središča svojega naroda. Več kakor sedemdeset let je stal na ogroženih postojankah najzahodnejše veje slovenskega ljudstva. Bil je pesnik in kulturni predstavnik beneških Slovencev; izmed njihovih imen najbolj znano, najbolj priljubljeno v središču in v obrobnih krajih Slovenije. Nikdar ni iskal cenenih popularnosti, le redkokdaj je obiskal slovenske kraje na vzhodu, kamor je v pesmih obračal vidoviti pogled barda najzahodnejših Slovencev. Na stara leta se je kakor pravi očak svojega ljudstva vrnil za stalno v domačo gorsko vasico in tudi tako izpričal, kako tesno je živel z beneškimi Slovenci in z njihovo malo znano, starodavno, preprosto lepo deželo. Dosegel je položaj in časti, ki bi mu omogočile spokojno življenje v mestu, toda klic domače zemlje in beneškoslovenske govorice je bil v njem močnejši od potrebe udobja in civilizacije. Prav v tej ganljivi zvestobi siromašnemu in zatiranemu ljudstvu je bila moralna večina tega patriarha beneških Slovencev.

Ivan Trinko-Zamejski je bil najstarejši slovenski književnik in tudi to je zanimivo dejstvo pri narodu, ki so mu najbolj na darjeni ljudje zgodaj umirali. Ko se je l. 1863 rodil v Trčmunu, je 32-letni Fran Levstik urejal Miroslavu Vilharju njegov list »Naprej«, 19-letni Josip Jurčič pa je spisal svoje »Spomine na deda«; šele tri leta pozneje je izšel njegov »Deseti brat«, prvi slovenski roman. Tako ob Ivanu Trinku-Zamejskem segamo v leto, ki je komaj 14 let oddaljeno Prešernovi smrti in se današnjemu času kaže kot klasično razdobje slovenske književnosti. Ivan Trinko je bil zadnji neposredni, živi dedič literature šestdesetih do osemdesetih let prejšnjega stoletja; kot pesnik na skrajnem obodu slovenskega kulturnega kroga, kot kulturni delavec naroda, ki je — zaprt v meje Italije in tu zatiran — živel ločeno od večine Slovencev, od našega napredujočega osrčja, je varoval izročila slovenskega preporoda in narodnega prebujenja, politično linijo naših taborov in poezijo čitalniške dobe. To ni bila neka samovoljna zaostalost in starokopitnost, saj je bil Ivan Trinko razgledan tudi po sodobni kulturi to je ustrezalo posebnim narodnostnim in družbenim razmeram v Beneški Sloveniji. Šele druga svetovna vojna je mogla silno razmajati patriarhalno življenje pod Matajurjem in ga osvežiti z novimi tokovi.

Trinkovi življenjepisci pripovedujejo, da je šele v poznejši mladeniški dobi postal pozoren na jezikovno in kulturno skupnost, v katero je spadalo narečje njegovega domačega kraja. Pod vplivom prvega beneškoslovenskega pesnika Petra Porente se je Trinkovo duševno obzorje razmaknilo proti vzhodu in razširilo od slovenstva na slovanski svet. Toda odkar je občutil v sebi moč te nove rodovne in domovinske zavesti, se ni več mogel izgubiti, kakor marsikateri njegov rojak, v vabljivem svetu razkričane »romanità«. Bil je sicer sočasno slovenski pesnik, narodni buditelj in kulturni delavec in italijanski znanstvenik in prevajalec iz slovanskih jezikov, vendar je vsekdar naglašal z istim vnetim prepričanjem pravico beneških Slovencev do jezikovne in kulturne samostojnosti ter potrebo zbliževanja med Italijani in slovanskimi sosedi.

Ivan Trinko je bil teolog, vendar se je v poznejših letih predvsem ukvarjal s klasičnim jezikoslovjem — slovel je kot izboren latinist — pa tudi z zgodovino in filozofijo. V slovensko literaturo je vstopil pred dobrimi sedemdesetimi leti (1883) s člankom o Beneških Slovencih v Ljudskem glasu. Sodeloval je tudi v Ljubljanskem Zvonu in priobčeval pod psevdonimom Zamejski lirično poezijo pretežno domovinskega značaja. Leta 1897 so izšle pri Gabršcku v Gorici njegove **»Poezije«**. V času, ko se je v naši lepi književnosti čedalje bolj čutil nastop pesniške moderne, se je Trinkova lirika, v kateri so bili očitni sledovi Jenkovih, Stritarjevih in Gregorčičevih zgledov, zdela nekoliko anahronistična. Toda te formalne značilnosti Trinkovih verzov in vplivi naših starejših pesnikov ne morejo prikriti žive, čeprav ne izredno bogate pesniške osebnosti Zamejskega. Mimo tega je naša tedanja kulturna javnost občutila v tem poetu izpod Matajurja prvega resničnega pesnika, vidca in barda Beneške Slovenije; občutila je glas ljudstva, ki je na pesnikova usta izpovedalo bolečine in nadeje razžaljenih in zatiranih.

Narod moj umira,
padel je na poti,
aj, pobit popotnik,
zapuščen v samoti.

Tožno nad njim plaka,
vila čuvarica,
smrtni pot otira
z bledega mu lica.

Toda te otožne vzdihe, ki niso mogli biti drugačni, če je pesnik ostal zaprt v tesni krog beneške veje Slovenstva, so vendar prevevali svetlejši občutki: tudi v tem malone pozabljenem, docela oddeljenem delu slovenskega ljudstva je pesnik doživel svit nadej v boljšo prihodnost, v bodočo usodo slovenske skupnosti.

Evo tam na **vzhodu**
črte belordeče:
med košatim drevjem
zora mi trepeče.

Zrak se čisti, z gore
tiho vetrc veje;
zemlja se in nebo
ljubeznivo smeje.

Srce se mi širi,
jasni se mi lice
in po njem vesele
tečejo solzice.

Nič izrednega, pretresljivega ni v tej na Jenkove zglede ubrani domovinski poeziji Zamejskega, toda eno je gotovo: iz nje govori tenkočutna pesnikova duša in se spaja s starosvetsko dušo beneškoslovenskega ljudstva, ki je navdihovalo pesnikovo otožnost prav kakor njegove radostne upe. V nekaterih pesmih se vezana beseda Zamejskega patetično povzdigne k izrazom ogorčenja, zlasti ko poje o izdajalcih svojega naroda ali ko biča hinavske farizeje (samo ti pljuvam v bogoljubno lice — a zraven pravim: fej — ostudni farizej). Ponekod pa nadeje barda zatiranega ljudstva vzkipijo v uporniško pesem, v vizijo narodnoosvobodilnih bojev, ki bodo razkovali suženjske okove:

Planjava mrgoli, šibi se zemlja,
pretresa zrak se in nebo oživlja;
minula noč nam grobnega je spanja,
slavjanski dan mogočno se naznanja!

V tem pričakovanju »slavjanskega dne« je Trinko izživljal svojo vero v speče sile ljudstva, tolažeč se s Prešernom, da »največ sveta otrokom sliši Slave«. Bila je to tipična pesniška melodija našega prebujenja in prav pod Matajurjem je v svoji preproščini zvenela izpodbudno in preroško. Patetika te poezije je bila v skladu z močno narodnobuditeljsko osebnostjo videmskega monsinjora in profesorja Ivana Trinka, ki je hotel ostati Zamejski do tistega dne, ko bo pravica začrtala pravilne meje. Tega dne ni doživel, veroval pa je vanj do zadnjega tudi v črnih dneh, ko je fašizem zasleplal kratkovidne poglede s svojimi »zmagami«. Veliki, častitljivi starec, ki je ostal tako neomajno zvest zatiranemu in preziranemu ljudstvu, ni mogel biti nezvest narodu.

Ivan Trinko, patriarh naše književnosti in duhovni predstavnik beneških Slovencev, je bil mnogostranski kulturnik. Ne samo, da je pisal pesmi in prozo, zapisoval pravljice, proučeval domačo zgodovino in narečja, spisal v italijanščini slovensko slovnico in celo vrsto jezikovnih, filozofskih, zgodovinskih razprav — bil je tudi likovni umetnik, njegove perorisbe razodevajo lepo tehnično zmogljivost in estetsko občutje, uveljavil pa se je celo kot skladatelj. Kakor nekoč prvaki našega preporoda in narodnega prebujenja, je skušal biti svojemu ljudstvu vse, pesnik, umetnik, znanstvenik, politik. »Trinkov zbornik, ki je izšel leta 1946 v Trstu, je prikazal z vseh strani to izredno osebnost, ki je toliko desetletij stala na mrtvi straži najzapadnejših Slovencev. Ko je sedaj Ivan Trinko-Zamejski umrl, je ostala za njim globoka vrzel, v zakladnici slovenske kulture pa je ostalo njegovo zaslužno delo.

B. B.

IZ CERKNICE

Dijaki IV. razreda nižje gimnazije v Cerknici smo priredili v začetku junija poučni in brezplačni izlet v Split. Omogočile so nam ga gospodarske ustanove in organizacije s svojo velikodušno podporo, kot LIP Cerknica, Kmetijska zadruga v Cerknici, Begunjah, Grahovem in Dolenji vasi, naše trgovske poslovalnice »Vino«, »Remont«, SZDL, RK in ravnateljstvo gimnazije. Vsi so pokazali veliko razumevanje do dijakov.

Vozili smo se po morju, ogledali si vse zgodovinske znamenitosti Splita ter se vrnili čez Liko domov. Na povratku smo si ogledali še Plitvička jezera. Na svojem znanju smo veliko pridobili. Izlet nam bo ostal vse življenje v spominu, prav tako tudi naši dobrotniki, katerim se dijaki IV. razreda nižje gimnazije v Cerknici za podporo prisrčno zahvaljujemo.

II. LJUBLJANSKI FESTIVAL

3. julija ob 20.30:
Opera **»Glumači«** in balet **»Lectovo srce«**. Zagrebška opera.

4. julija ob 20.30:
Verdijeva opera **»Otelo«**, v štirih dejanjih. Sodeluje zagrebška opera. V glavnih vlogah nastopijo: Marija Podvinec, Nada Putar, Josip Gostič, Tomislav Neralić, Drago Bernardić in Franjo Paulik. Dirigent: Milan Sachs. Scenograf: Marijan Trepše. Režiser: Margarita Froman.

5. julija ob 20.30:
»Morana«. Opera Jak. Gotovca v treh dejanjih. Sodeluje zagrebška opera. V glavnih vlogah sodelujejo: Marija Podvinec, Nada Putar, Rudolf Francl, Ivan Francl in Drago Bernardić. Dirigent: Jakov Gotovac. Režiser: Nando Roje. Scenograf: Aleks. Augustinčič.

Turistično - gospodarska razstava v Emoni je odprta vsak dan od 10. do 22. ure.

Jadran vas čaka...

(Nadaljevanje.)

Danes smo se namenili obiskati številne turistične kraje in moramo zato pohiteti. Zdaj vozimo proti otoku Braču. Po nepolni uri vožnje smo se tako znašli v začetku večjega pogozdenega zaliva na vzhodni strani otoka. To je Milna, znano ribiško mestece, z lepimi obalnimi sprehajališči ob borovem gozdičku, s kopališkim zalivom »Vlaška«, ki je poln drobnega peska, s tovarno sardin in majhno ladjedelnico. Nismo se izkrcali. Samo za cene smo se zanimali v gostinskem podjetju »Val«. 440 dinarjev na dan so nam klicali z obale. Takoj zatem smo Milno zapustili, da bi čimprej dospeli v Sutivan, tih in miren trg, ki leži na severni strani otoka Brača.

Sutivanu in [illegible] kopalcev, da stane penzion v gostinskem podjetju »Ivo Marković« v prvi kategoriji 600 dinarjev, v drugi pa 460 dinarjev.

Na Braču

Po treh miljah vožnje smo dosegli Supetar, sedež okraja otoka Brača. To je prav tako mirno letovišče z lepimi kopališkimi zalivi, obkroženimi z borovimi gozdiči. V mestnem hotelskem podjetju »Jadran« v Supetru imajo tri vrste penzionov: za 500 dinarjev, za 480 in za 450 dinarjev.

Po Supetru smo obiskali Postire, ki je že znano po lepem kopališkem zalivu »Prvija«. Izvedeli smo, da stane penzion v gostinskem podjetju »Šumica« 395 dinarjev, nato pa smo zakoj nadaljevali pot v Sumartin, ki leži na vzhodni obali otoka, prav nasproti Makarske (7 milj čez preliv). Tudi tu se nismo nameravali zadrževati. Vendar je takoj vzbudil našo pozornost velik in lep hotel — »Bi[illegible]« pred katerim sega [illegible] v samo morje. Meščani so nam povedali, da stane penzion v njem 495 dinarjev na dan.

Tako smo že obšli vzhodni del otoka Brača. Tam, na sredini južne obale pa so nas že pozdravljale bele hiše v Bolu, prijetnem letovišču pod Vidovo goro (778 m). Bol ima na pretek lepih borovih gozdičev, prijetnih sprehajališč in številnih plaž. Zdaj je tam že odprto novozgrajeno železničarsko letovišče, dočim stane v hotelu »Zlatni rat« enodnevni penzion 450 dinarjev.

In sončni Hvar

Otoka Hvara to pot ne nameravamo obiskati, prav tako ne Korčule, ker smo bili tamkaj pred kratkim in vam prav lahko povemo, kar bi vas od tam zanimalo.

Mesto Hvar je nedvomno najlepše in najzanimivejše na istoimenskem otoku, saj je znano klimatsko in kopališko mesto z bujno vegetacijo in številnimi kulturno-zgodovinskimi spomeniki, po večini iz XVII. in XVIII. stoletja. Gotovo vas zanimajo tamkajšnje cene. V resnici so razmeroma visoke. V gostinskem podjetju »Dalmacija« stane namreč penzion 675 do 810 dinarjev, če pa morda dobite

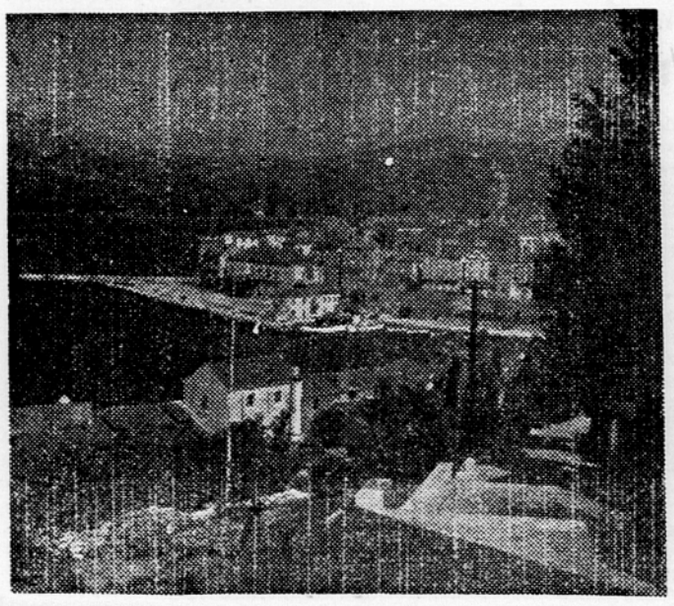

Pogled na Korčulo

sobo nekje pri zasebniku, boste plačali penzion od 650 do 700 dinarjev. V gostinskem podjetju »Turist« (tretja kategorija) stane penzion od 531 do 585 dinarjev, v hotelu »Palace« pa 720 do 810 dinarjev. Če boste izbrali »Palace« po sezoni, to je po 1. oktobru, vas bo stal penzion 640 do 720 dinarjev.

Na otoku Hvaru je še nekaj prijetnih letovišč, med katerimi sta zlasti znani Jelsa in Starigrad. Zlasti Jelsa ima plitek kopališki zaliv z drobnozrnatim peskom, obdan z borovim gozdičem. V gostinskem podjetju »Jelsa« boste dobili penzion za 480 do 500 dinarjev. V Starigradu stane popoln penzion v gostinskem podjetju »Tvrdalj« 410 dinarjev. Mesto ima številne zgodovinske spomenike, med katerimi slovi zlasti utrjeni dvorec pesnika Petra Hektoroviča z ribnikom, iz XVI. stoletja.

Kamenita Korčula

Kaj pa Korčula? Izredno slikovito mestece Korčula na istoimenskem otoku je nedvomno najslikovitejše. Korčula ima izredno bogato zbirko zgodovinskih spomenikov, večinoma iz XV. in XVI. stoletja. Letos bo Korčula poleg tradicionalne korčulske prireditve — viteške igre »Moreške«, ki je vsako leto 29. julija, proslavila 700-letnico rojstva velikega svetovnega potnika Korčulana Marka Pola. Ob tej priliki bodo priredili razne kulturne prireditve in številna športna tekmovanja na morju. V hotelu druge kategorije »Hober« na Korčuli stane penzion 595 do 795 dinarjev, v hotelih tretje kategorije pa stane 420 do 450 dinarjev.

Prijeten oddih boste doživeli tudi v Veliluki, ki se je skrila na dno zelo globokega zaliva na zahodni obali otoka. To je eno izmed najrazvitejših ribiških središč na Jadranu. Velaluka ima tudi tovarne sardin, vzgajališča jastogov in majhno ladjedelnico. Razvit je tudi športni ribolov, neposredno ob kopališču s kabinami pa je prelep borov gozdiček. V tamkajšnjem gostinskem podjetju »Greben« boste dobili penzion za 400 do 420 dinarjev.

Onstran mesta Korčule, na polotoku Pelješcu je glavno turistično mesto na pelješki rivieri mesto Orebič — prijetno mestece starih peljeških pomorskih kapitanov. Pred snažnimi hišami boste našli lepe vrtove cvetja, stoletnih palm, pomaranč, limon in oleandrov. V sindikalnem Domu počitka »Bellevue«, ki je skoraj kilometer izven mesta v borovem gozdičku, neposredno ob morju, imajo spet trojne penzionske cene — 670, 630 in 590 dinarjev (razlika v ceni je odvisna od lege sobe).

(Konec jutri)

MALI JODY

Po knjigi M. Kinnan Rawlingsove — Riše Miki Muster

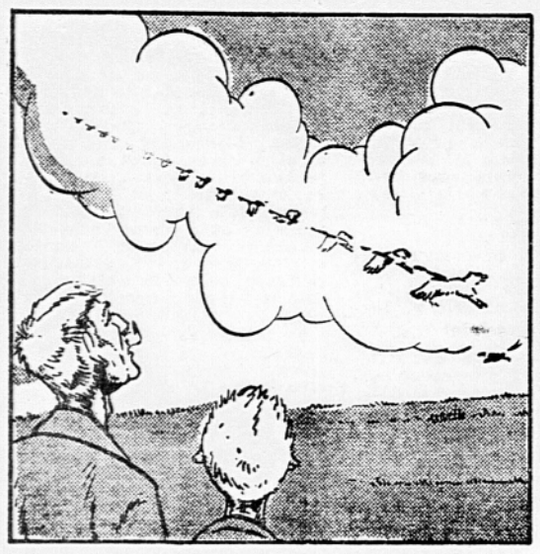

88.

Jody je dihal, kakor so padale in se dvigale peruti. Sonce je tonilo. V njegovi luči so stali žerjavi vsi zlati pred temnim ozadjem. Mrak je legal in voda je temnela. Zdaj so bili žerjavi nenadoma videti bolj beli kakor najčistejši oblački. In tedaj so vzleteli. Ali je bil ples končan ali jih je prestrašil kakšen aligator? Jody tega ni vedel. Odleteli so. Tam gori pod sijočim večernim nebom so zakrožili velik krog in njih čudno hripavi krik je prešinil ozračje. Nato so se hitro razporedili v dolgo ravno črto in odleteli proti zahodu ter izginili.

89.

Penny in Jody sta imela od dolgega čepenja odrevenele ude. Počasi sta se razgibala in se odpravila proti severu. Jody je spotoma komaj še našel svojega ostriža. Vso pot sta molčala. Doma ju je čakal sveže pečen kruh in v ponvi je že cvrčala mast. Oče je opravil svoje večerno delo, Jody pa je očistil ribo. Mati Baxterica jo je razrezala v kose ter lepo zlatorjavo in hrustavo opekla. A pri večerji ni nihče spregovoril. Naposled je mati vprašala: »Kaj pa je pravzaprav z vama?« A ni dobila pravega odgovora. Bila sta še preveč prevzeta.

90.

Bil je čas, ko so prihajali na svet mladi srnjački. Jody je vsepovsod srečaval čipkaste vzorce njihovih sledov in vse bolj ga je mučila njegova davna želja. Vsaj enega izmed teh bi rad imel zase, čisto zase, je premišljeval. Razlagal in dokazoval je na vse načine, ponujal vsakovrstne obljube, zagotavljal, da ga bo sam prehranil s svojimi deleži, prosil, a bilo je vse zaman. Penny je molče poslušal, nato pa dejal: »Jutri pojdeva na lov. Pri tem bova gotovo videla kakšnega srnjačka.«

KAKO JE BILO

O nedeljskem roparskem napadu na Rožniku se razširjajo po Ljubljani najrazličnejše govorice, zlasti poudarjajo mnogi hrabri komentatorji, da bi se oni na mojem mestu uprli. Zato bo morda prav, če napad točno opišem. Sedel sem od 10. ure dopoldne na klopici ob glavni cesti malo naprej od hiše na Drenikovem vrhu in čital knjigo. Ves čas so mimo hodili ljudje, nekateri pa so tam okoli nabirali borovnice. Malo pred 11. uro, ko ravno ni bilo nikogar na cesti, sem levo za seboj med drevjem začul stopinje. Nisem se ozrl, ker sem bil uverjen, da tam kdo nabira borovnice. Trenutek za tem sem zaslišal klic: »Izvadi novčanik!« Dvignil sem pogled s knjige in dva koraka levo od sebe videl človeka, ki je držal obe roki tesno pred svojim obrazom. Prvi hip sem mislil, da se norčuje in da se bo vsak čas zasmejal. On pa je ponovil: »Izvadi novčanik, brzo!« Sedaj sem šele opazil, da drži v desni roki tesno pod očmi vame naperjeno pištolo, to pa naslanja na levo roko, v kateri drži boksar. Z obema rokama je zakrival obraz, tako da sem videl le oči in nad njimi nizko povezninjeno čepico. Rekel sem. »Nečul« in sedel tako kot prej s prekrižanima nogama in knjigo na kolenu. Napadalec je govoril izza rok z ostrim, rezkim glasom, toda sorazmerno tiho, rok pa ves čas ni odmaknil od obraza. Zasikal je: »Odmah novčanik, pucat ću!« Z glavo sem namignil na suknjič, ki je bil obešen za mojim hrbtom in rekel: »Uzmi!«, on pa je rekel: »Izvadi sam, brzo, brzo!« Nato sem segel v levi notranji žep suknjiča, on pa, ki je oddaleč videl listnico, ki je molela iz desnega žepa, je rekel: »Na drugoj strani!« Potegnil sem listnico in mu jo pomolil. Ni je prijel, ampak rekel: »Izvadi novac!« Vze' sem bankovce in mu jih dal, bil je 1 tisočak in 4 bankovci po 500 din. V drugem predalčku sem imel drobiž za 400 din, pa se nisem domislil, da bi mu dal ta denar namesto onih bankovcev. Ropar ni odmaknil pištole, z levico, oboroženo z boksarjem, je naglo zgrabil denar in vzkliknil: »Skini sat!« Nisem ga razumel in ponovil je hitro: »Skini sat, ručni sat skini, brzo!« Odpel sem uro z roke in mu jo pomolil. Takrat sem opazil na cesti kakih 20 metrov za njim 3 otroke, ki so stali in osuplo gledali. Ko je napadalec pograbil še uro, je tiho požvižgal med zobmi in z levico mignil nekomu, ki je stal za grmom na drugi strani ceste. Videl ga nisem, slišal sem ga pa takoj nato, ko je stekel po travi. Istočasno se je ropar umaknil preko ceste, obrnjen proti meni s pištolo, katere niti za trenutek ni odmaknil od obraza ter izginil v grmovju v smeri proti Mostecu. Odšel sem do bližnjega telefona na Drenikovem vrhu in obvestil Ljudsko milico, ki je kmalu prišla in takoj začela z zasledovanjem. Ves napad se je izvršil z veliko naglico, napadalec je napravil vtis izurjenega roparja, ki je nastopil hitro, odločno in zelo premišljeno. Raznim junakom, ki sedaj govore, kako bi se z njim borili, pa rečem samo, da sem se prvi hip tudi jaz hotel vreči na napadalca, ko pa sem ugotovil, da sta bila dva, oba mlada in oborožena, sem bil boli zadovoljen z izgubo ure in denarja, kot pa, da bi dobil luknjo v glavo, ali da bi mi z bokserjem razbil obraz. Sicer pa pravi stari pregovor: »Po vojni mnogo junakov!«

Ljubljana, 29. junija 1954.

Ciril Dekval.

ŠE NEKAJ...

Tretja skupina tatov v Mariborski tekstilni tovarni obsojena

Dne 1. t. m. je bila razglašena sodba proti tretji skupini tatov iz MTT, v kateri je bilo 40 obtožencev z nočnim čuvajem Pavlom Zimetom na čelu. Glavni obtoženec Pavle Zimet je bil začetnik tatvin večjega obsega, v katere je pritegnil vratarja Alojza Gobeca in Rudolfa Sediča. Z vednostjo teh dveh so v času od avgusta 1953 do februarja 1954 odnesli iz tovarne 278 kg bombažne preje za pol milijona dinarjev. To prejo je jemal Zimet v predilnici in oplemenilnici podjetja, jo nalagal v vreče in nahrbtnike, nato pa izročil Angeli Ploj ali pa je oboje vrgel čez tovarniški zid. Angela Ploj je stara prekupčevalka z ukradenimi stvarmi. Ukradeno prejo je plačevala po 500 din kg, prodajala pa po 800 din kg. Zaslužila je torej v kratkem času nad 60 tisoč dinarjev. Poleg nje so v tej družbi še delale Neža Volgemut, Anica Fag, Ljudmila Senekovič in njen mož Anton, Zimetova žena Elizabeta in nočni čuvaj Franc Kobetnik.

Druga taka skupina obtožencev, ki se je združila, da bi kradla, so Jožefa Lah, kontrolorka v tovarni, delavka Marija Vajngerl, Marija Uklič in Ivanka Knap, ki so v kratkem času ukradle 111 kg bombažne preje, vredne nad 150 tisoč dinarjev. Poleg teh pa je še precej takih, ki so sami zase kradli prejo ali blago. To so Matilda Tedič, Ivan Rožič, Neža Volgemut, Karolina Marko, Angela Cankar, Silva Hausmajster, Jožefa Merat in Ludvik Zobec. Značilen je primer Silve Hausmajster, ki je bila že leta 1945 obsojena na 20 let strogega zapora zaradi izdajstva hrastniških aktivistov OF gestapovcem, pa ji je bil ostanek kazni leta 1948 milostno odpuščen. To je ni izučilo, ampak je začela celo krasti v podjetju, kjer je bila v službi. Vsi ostali obsojenci so bili prekupčevalci bombažne preje in blaga.

Kot poseben primer je vredno omeniti obtoženega Pavla Šalomona, tekstilnega podmojstra v TVVI. Ko je zvedel, da v MTT kradejo, je obiskal Zimeta, Kobetnika in Plojevo, se jim predstavil kot organ za notranje zadeve in grozil z aretacijo, ako mu ne izroče zahtevanih zneskov denarja. Zimet in Kobetnik sta mu nasedla in izročila 4.000 dinarjev, Plojeva pa se mu je znala izmakniti.

Obsojeni so bili: Pavel Zimet na 6 let in 6 mesecev, Alojz Zobec na 8 let in 2 meseca, Rudolf Sebič na 6 let, Angela Ploj na 5 let, Anica Fag na 1 leto 7 mesecev, Neža Volgemut na 1 leto 4 mesece, Ljudmila Senekovič na 2 leti, Jožefa Lah na 2 leti 6 mesecev strogega zapora, vsi ostali obtoženci pa na zapor od 1 meseca do 2 let. Pet obtožencev je prejelo pogojne kazni. Glavni obtoženci morajo povrniti tudi vso škodo.

V sredo, 7. julija, bo obravnava proti četrti skupini tatov iz MTT. J. D.

Požar na Teharjih

Te dni je pričelo goreti gospodarsko poslopje posestnice Ane Gajšek v Bukovem žlaku pri Teharjih. Ogenj je v kratkem času zajel vse poslopje in ga popolnoma uničil. Zgorelo je tudi precej lesa, ki ga je imela Gajškova pripravljenega za ostrešje. Pet gasilskih društev in enote JLA so imeli pri gašenju zaradi pomanjkanja vode težko delo. Vse kaže, da je bil ogenj podtaknjen. Škoda je na prvi pogled ocenjena na nad pol milijona dinarjev in bo zadela posestnico tembolj, ker ni imela ničesar zavarovanega. M. Č.

DNEVNE vesti

KOLEDAR

Sobota, 3. julija 1954, Nada.

*

Spomnimo se najprej skladatelja **Leoša Janačka**, ki se je rodil na današnji dan leta 1854. Janaček je prinesel Čehom in vsej Evropi docela nova glasbena spoznanja in niz odličnih glasbenih stvaritev. Osvobodil se je vezi vseh romantičnih gesel in prisluhnil živi ljudski pesmi. Vse življenje se je poglabljal v bistvo glasbe in svoja odkritja popisoval v razpravah, ki so bile tako tehtne, da mu je praška univerza podelila častni doktorski naslov. Vse izsledke pa je znal Janaček uporabiti v svojih glasbenih delih, med katerimi si je izbral predvsem opero in razne vokalne oblike. Med operami je najmočnejša »Jenufa«. Nenavadna v zamisli in obdelavi je opera »Stvar Makropulos«. Lepe so tudi Janačkove vokalne skladbe: moravske narodne pesmi in učinkoviti zbori. V instrumentalni glasbi je dosegel višek z rapsodijo »Taras Bulba«.

*

Danes se spominjamo rojstva zaslužnega slovenskega glasbenika **prof. Karla Jeraja**. Rodil se je 3. julija 1874 na Dunaju, umrl pa je lani.

*

Na današnji dan leta 1941 je bil v Srbiji ustanovljen prvi partizanski odred.

*

Za inženirja agronomije je diplomiral Herman Viki. Iskreno čestitamo!

Narodna in univerzitetna knjižnica. Od 5. julija dalje bo čitalnica odprta od 8.—12. in 17.—20., v soboto od 8.—14. ure.

Diplomiral je na filozofski fakulteti iz romanistike Mitja Skubic iz Ljubljane. Čestitamo!

Sprejmimo ansambel zagrebške opere, ki sodeluje pri II. ljubljanskem festivalu in ki prispe v Ljubljano danes dopoldan z brzima vlakoma ob 8.41 in 9. 14. — Zberimo se na železniški postaji.

TURISTIČNI BIRO organizira izlete v Trst in Celovec. Prijavite se čimprej v Turističnem biroju, Miklošičeva 17.

»Klasicizem in romantika na Slovenskem«. Strokovno vodstvo po razstavi v Narodni galeriji v nedeljo, 4. t. m. ob 11. uri.

Dr. Poljanšek Rado do 2. avgusta ne ordinira.

Na agronomski fakulteti je diplomiral za inženirja agronomije tov. Nace Lovšin. Čestitamo!

Učiteljski pevski zbor Emil Adamič sporoča svojim članom, ki gredo na pevske vaje na Reko v ponedeljek, 5. VII., da prinesejo s seboj ves notni material, ki jim je bil vročen.

Proslava 70-letnice ustanovitve »Slavca«, prvega slovenskega delavskega pevskega društva, bo danes ob 19. uri v salonu pri »Nacetu« na Šmartinski cesti. — Vabljeni so vsi nekdanji pevci, pevke in ostali člani. Prijave se sprejemajo v prireditvenem lokalu pol ure pred pričetkom.

PUTNIK v Ljubljani Vas vabi na krožno avtobusno potovanje po JUGOSLAVIJI od 5. do 15. avgusta. Potovanje vodi skozi Banja Luko — Jajce — Sarajevo — Mostar — Dubrovnik — Split — Zadar in Plitvička jezera. Prijave sprejemajo vse poslovalnice PUTNIK-a v Sloveniji. Udeleženci lahko izkoristijo sindikalni popust za prevoz.

PUTNIK LJUBLJANA rezervira od sobote 3. julija dalje sedeže v avtobusu na progi Ljubljana—Reka z odhodom iz Ljubljane ob 16. uri. Rezervacijo in vozne listke dobite za 3 dni naprej v poslovalnici Putnika v Ljubljani.

Vsako soboto od 18. ure dalje Vas bo zabavala godba s plesom, na vrtu gostilne »Frlinc«. — Postreženi boste z dobro pijačo in jedačo.

Konjske dirke v Sentjerneju na Dolenjskem bodo 18. julija in ne 4. julija.

Uprava za ceste OLO Ljubljana okolica sporoča: V zvezi z gradnjo avtoceste Ljubljana—Zagreb se zapre okrajna cesta III. reda št. 1230 Cikava—Polica v odseku Cikava—Perovo za ves promet. Od sobote, 3. VII. 1954 dalje za ves čas gradnje. Promet se preusmeri na cesto Grosuplje—Perovo.

Zdravilišče Dolenjske Toplice so prikladne za zdravljenje revmatičnih obolenj, išiasa, srčnih in ženskih bolezni itd. — Cena dnevnega penziona 440—620 din. Ugodne direktne zveze z Ljubljano.

Ljubljana, soba 10 — Markirch in Heilbronn. Dne 3. t. m. ob 20. uri se dobimo v Rožni dolini pri Marnu. Cesta II v Ljubljani nekdanji interniranci iz sobe 10 — Ljubljana, iz koncentracijskega taborišča **Markirch in Heilbronn.** Na svidenje, Miro — Drago.

Uprava »Prosvetni delavec« posluje od 12. VII. do 6. VIII. samo ob torkih in petkih od 10.—12. ure.

NOGE TE BOLE — vzemi SILVASOL za kopanje nog, ki vsebuje zdravilna smrečna olja in klorofil.

NE JOK, NE STOK ne pomaga, ko so ti molji požrli obleko! Zato takoj po MOTOX, ker samo MOTOX je sigurno sredstvo proti moljem.

PREDAVANJA

V Volčji potok, na ogled arboreta agronomske fakultete vabi za nedeljo, 4. julija prijatelje cvetja iz Ljubljane, kamniškega okraja in druge Vrtnarski odsek zadruge Sadjar in vrtnar v Ljubljani. **O nasadih predava tovariš profesor inž. Ciril Jeglič.** Odhod z vlakom ob 6.50 iz Ljubljane do Homca, povratek poljuben, nedeljska vozovnica.

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA

Sobota, 3. julija zaprto.

Nedelja, 4. julija ob 20. Cankar: HLAPCI. Gostovanje v Zagorju. Zaključek dramske sezone.

OPERA

Od 2. do 12. julija je Opera na gostovanju v Trstu.

Sobota, 3. julija ob 20.30: Leoncavallo: »Glumači«, opera v 2 dejanjih in Baranovič: »Lectovo srce«, balet v 3 slikah. Sodeluje zagrebška opera. V »Glumačih« pojejo Bianka Dežman, Noni Žunec, Vladimir Ruždjak, Milivoj Belavič in Franjo Paulik. Dirigent: Demetrij Žebre. Režiser: Nando Roje. Scenograf: Zvonimir Agbaba.

V »Lectovem srcu« nastopijo: Sonja Kastl, Ladislav Sertič, Nevenka Bidjin, Zlatica Stepan in Ivica Sertič. Dirigent: Demetrij Žebre. Koreograf: Franjo Horvat. Scenograf: Aleks. Augustinčič.

Nedelja, 4. julija ob 20.30: G. Verdi »Othelo«, opera v štirih dejanjih. Nastopijo v glavnih vlogah Marija Podvinec, Nada Putar, Josip Gostič, Tomislav Neralić, Drago Bernardič in Franjo Paulik. Dirigent: Milan Sachs, direktor Opere. Scenograf: Marijan Trebše. Režiser: Margarita Froman.

ZVEZA PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA RADOVLJICA

priredi

v organizaciji Mestnega gledališča na Jesenicah na letnem gledališču v Ukovi

Sobota, 3. julija ob 20.30: Žižek: »Miklova Zala«, premiera.

Nedelja, 4. julija ob 20.30: Žižek: »Miklova Zala«. Režija Tič Srečko. — Scena Marjan Pliberšek, dirigent Rado Kleč. — Sodelujejo pevski zbori in folklorne skupine Svobod: Jesenice, Javornik, Boh. Bistrica, Kropa, Kranjska gora, Mošnje, Podkoren. — Zveze z vlaki ugodne.

RADIO

SPORED ZA SOBOTO

Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored); 7.30 Za gospodinje; 8.30 Za pionirje: 12.00 Pisan spored izvajajo Štirje fantje; 12.20 Za naše kmetovalce; 12.30 Opoldanski koncert — Johann Sebastian Bach: Fuga v A-molu — Vincent d'Indy: Simfonija na francoski hribovski napev za klavir in orkester; 14.30 Turistična oddaja; 14.40 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta; 16.00 Utrinki iz literature — Cervantes: Moč krvi; 16.15 Promenadni koncert — (O Nicolai, F. Shubert, A. Rubinstein, N. Rimski-Korzakov, R. Wagner, F. Liszt); 18.00 Okno v svet: Demokristjanska cenzura nad filmom v Italiji; 18.10 Po Koroški in Beli krajini v pesmi in plesu; 20.30 Pisan sobotni večer iz Tržiča; 22.20 Glasbena medigra; 22.30 Oddaja za naše izseljence (na valu 327,1 m); 23.00—24.00 Plesna glasba za prijeten konec tedna (na valu 202,1 in 212,4 m in 90,1 MHz);

UMRLI

Sindikalna podružnica Poliklinike v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je nenadoma preminul član sindikata zdravstvenih delavcev

DR. STANISLAV OBLAK

Ohranimo ga v častnem spominu. — Sindikalna podružnica Poliklinike Ljubljana.

Upravni odbor Poliklinike v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je nenadoma umrl

DR. STANISLAV OBLAK

Dobrega in vestnega sodelavca bomo ohranili v častnem in trajnem spominu. — Upravni odbor Poliklinike, Ljubljana.

Umrl nam je dobri mož in oče

FRANC NAGODE

v starosti 78 let, po domače Urbanovc iz Ravnika.

Pogrbe bo dne 4. julija 1954 ob 16.—17. ure v Hotedršiči.

Žalujoči: žena Marija, hčere: Marija in Pavla, sinovi: Ivan, Polde, Andrej, Jože z družinami ter ostalo sorodstvo.

Preminula je naša nadvse ljubljena hčerka

IRENA JUHART

Žalujoči: mati Marija, oče, sin Marjan in ostalo sorodstvo.

Polzela, Braslovče, Celje, Graz, Tabor, Vransko.

Dotrpel je naš srčno ljubljeni mož, oče, stari oče in tast

KAREL POGLAJEN

mizar in podobar iz Škocjana

Pogreb bo v nedeljo, 4. julija ob 17. uri iz hiše žalosti Stražišče 281 na pokopališče v Šmartno.

Stražišče pri Kranju, Krško 2. VII. 1954.

Žalujoči: žena Cilka, hčerke Ivanka, por. Šimenko, Martina, Cilka por. Malec, zeta Adolf in Stanko, vnuki Marija, Adka, Marko.

ZAHVALE

Ob izgubi našega nepozabnega moža in očeta se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in mu darovali vence. Posebna zahvala kolektivu, Upravnemu odboru in ZK Litostroja in terenskim organizacijam za pomoč.

Družina Kogejeva.

Vsem, ki so spremili našo drago sestro, teto in svakinjo

EVGENIJO DERMELJ

na njeni zadnji poti, vsem darovalcem vencev in cvetja, naša prisrčna zahvala. Posebno pa se še zahvaljujemo zdravniku g. doktorju Justinu, gospem Grašičevi, Garinovi in Brtolovi za njihovo pomoč in ožjim sosedom v Gunclijah za krasen venec.

Žalujoči.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili mojega moža

ANDREJA ROVAN

na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, ter vsem, ki so obsuli prerani grob s cvetjem.

Žalujoča žena in hči.

KINO

»UNION«: amer. barvni film »Carobni fižol«. Tednik: Filmske novosti 26. Predstave ob 16, 18 in 20 uri.

»KOMUNA«: premiera amer. filma »Harriet Craig«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10.—11. ter od 15. ure dalje.

»SLOGA«: belgijski film »Banket tihotapcev«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10. uri je matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 15 ure dalje.

»SOČA«: premiera angl. filma »Francis v velemestu«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10,—11. ter od 17. ure dalje.

L. KINO **»TABOR«:** premiera amer. filma »Harriet Craig«. — Tednik. Predstava ob 20.30.

L. KINO **»JLA«** — Zaprto!

L. KINO **»BEŽIGRAD«:** angleški film »Matejevi sinovi«. Tednik. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.

»ŠIŠKA«: meniški film »Soledadin šal« in tednik, ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

»TRIGLAV«: angl. film »Matejevi sinovi« in tednik, ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

»LITOSTROJ«: ameriški film »Preobrat« ob 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.

VEVČE: amer. barvni film »Obzorje na zahodu«.

ŠENTVID **»SVOBODA«:** ameriški film »Williamsova karabinka«, ob 18 in 20.

ZADOBROVA: amer. športni film »Pohlepneži«, ob 20.

KAMNIK: ital. barvni film »Dekleta s španskega trga«.

CELJE **»UNION«:** amer. barvni film »Viharni zaliv«. Ob 18 in 20 uri.

CELJE DOM: ameriški film »Vrni se mala Sheba« ob 18.15

CELJE **»LETNI«:** ameriški film »Vrni se mala Sheba«, ob 20.15.

KRANJ **»STORŽIČ«:** angl. barvni film »Jessy«. Ob 16, 18 in 20. Matineja ob 9. uri »Skaramuš«, ob 14 »Rdeči gusar«.

KRANJ **»PARTIZAN«:** ameriški barvni film »Rdeči gusar«. Ob 20.30.

Kranj **»SVOBODA«:** amer barvni film »Skaramuš«, ob 18 in 20.

Jesenice **»RADIO«:** amer. film »Točno opoldne«, ob 18 in 20.

Jesenice **»PLAVŽ«:** angleški film »Črni človek«, ob 18 in 20.

MALI OGLASI

SINGER ŠIVALNI STROJ z dolgim čolničkom prodam. Ogled danes od 8.—18. ure. Resljeva cesta 31. Čibej.

TRGOVSKO PODJETJE »Kurivoprodaja«, Ljubljana, Celovška c. 34, sprejme 5 do 6 delavcev — težakov za razkladanje in prevoz premoga. Plača v okviru tarif. pravilnika, po učinku — oziroma zmogljivosti. Nastop službe takoj! 10493-1

KNJIGOVODJO-BILANCISTA išče trgovsko podjetje za čimprejšnji nastop. Ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve poslati v ogl. odd. pod »Vrhnika«. 10314-1

RADIO »KOSMAJ« in ping-pong miza naprodaj. Naslov v ogl. oddelku. 10476-4

»SINGER« šivalni stroj (dolg čolniček) prodam. Naslov v ogl. oddelku. 10460-4

ŠPORTNI VOZIČEK prodam za 2.000. — Poljanska 5. 10.453-4

LES ZA STROPE in ostrešje 10×10 prodam. Naslov v ogl. oddelku. 10326-4

KRZNEN PLAŠČ, persianerklaue, črn, popolnoma nov, ugodno prodam. Naslov v ogl. oddelku. 10443-4

VRATA, polzasteklena, 65×190 cm, trd les, z okvirjem, prodam. — Naslov v ogl. odd. 10340-4

STRUŽNICE 0.5 in 1.5 stružne dolžine kupimo. Ponudbe poslati v ogl. odd. pod »Stružnice«. 10392-5

UPOKOJENKA išče prazno sobo, za uslugo bi pomagala pri gospodinjstvu. Naslov v ogl. oddelku. 10472-9

USNJEN KOVČEK je bil izgubljen 1. julija popoldne na cesti Vransko—Trojane. Najditelj naj ga odda za nagrado 10.000 din Belgijskemu konzulatu v Ljubljani ali najbližji postaji Ljudske milice. V kovčku je bila damska obleka in perilo. 10486-10

DRUŽBENA ORGANIZACIJA išče računovodjo za polno zaposlitev v Ljubljani. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod »15. julij«. 10415-1

DOM PODUTIK sprejme natakarico z daljšo prakso. Hrana in stanovanje v hiši. Podutik 44, Ljubljana. 10302-1

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE Preddvor (nad Kranjem) razpisuje mesto samostojnega računovodje s primerno prakso in takojšnjim nastopom službe. Plača in pogoji po dogovoru. 10369-1

KOLARSKEGA VAJENCA sprejme: Bokalič Franc, Mali Mengeš 37. 10299-3

ŽENSKO IN MOŠKO KOLO, žepno uro »Doxa« in novo trodelno omaro s komodo ugodno prodam. Trzin 114. 10418-4

NOVO SOLIDNO SPALNICO — orehova imitacija, prodam. — Vodnikova 83. 10270-4

AVTOMOBILSKE GUME znamke »Pireli« 11.00 prodamo. Les-Kurivo, Ljutomer, tel. št. 54. 10348-4

OKENSKO PREGRADNO ŽELEZO 25 mm kupim. Bitenc Stanko, Kolodvorska 33, Domžale. 10330-5

KMETIJSKA ZADRUGA v Kranju kupi prikolico za traktor — »Steyer« — in traktorsko snopovezalko. Ponudbe je poslati na naslov: Kmetijska zadruga, Kranj. 10245-5

GRED — OS za stabilen kompresor »Flottmann L. B.« Ser. 53 kupimo. S. G. P. »Standard«, Tolmin. 10272-5

DVODRUŽINSKO HIŠO s sadnim vrtom na Javorniku zamenjam za enakovredno v okolici Radovljice—Lesce. Naslov v ogl. oddelku. 10349-7

OSEBNA UPOKOJENKA išče opremljeno sobo. Razen plačila bi brezplačno inštruirala nemščino. Event. gre tudi v skupno gospodinjstvo k osamljeni, inteligentni osebi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Miren dom«. 10435-9

UDOBNO KOMFORTNO dvosobno stanovanje zamenjam za komfortno trisobno, po možnosti s kabinetom, v centru ali blizu bolnišnice. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno zdravnik«. 10329-9

KNJIGOVODJO za obratno knjigovodstvo takoj zaposli: Stavbno mizarstvo, Ljubljana. Plača po tarifnem pravilniku. 10532-1

KURJAČA, knjigoveza in garderoberko sprejme Narodna in univerzitetna knjižnica. Prijaviti se do 10. julija. 10535-1

MOŠKI IN ŽENSKA srednjih let iščeta službo kravarja, najraje na ekonomiji. Naslov SP Celje. 10543-1

DOBRO ŽENSKO KOLO prodam. Vidovdanska 2. 10466-4

POSESTVO »JESENKOVO«, Ljubljana, Cesta na Loko, sprejme šoferja-traktorista za »Unimog«. Nastop 15. julija, plača po tarifnem pravilniku. 10545-1

VAJENCA za kovaško obrt sprejmem. Dornik Karl, Šklendrovec 33, Zagorje. 10546-3

DOBRO OHRANJENO 4-tonsko prikolico za avto ali traktor prodam. Kosirnik Ivan, Lahoviče, p. Komenda pri Kamniku. 10527-4

ZELO UGODNO prodam dobro ohranjeno rjavo kamgarn obleko za manjšo postavo; zlasti primerno za štiri do šestošolca. Na ogled v uredništvu SP, soba 7-I, po 14. uri. -4

POPOLN JEDILNI SERVIS za 6 oseb, češki porcelan, prodam. Simandl, Trubarjeva 10. 10531-4

ČEVLJARSKI STROJ »SINGER«, cilinder, prodam. Cena 40.000 dinarjev. Jug, Maribor, Ulica talcev 32. 10540-4

GUME 9.00×16 kupim. Naslov SP Celje. 10541-5

TOVORNI AVTOMOBIL dam pod ugodnim pogojem v najem. Naslov v podružnici SP, Kranj. 10538-3

DNE 30. VI. je bila izgubljena na glavnem kolodvoru v Ljubljani denarnica, v kateri je bilo 2500 din, vozna legitimacija za letni dopust ter manjša slika. Poštenega najditelja prosim, naj vrne na naslov: Tome Justi, Pržanjska ulica 10, ali na naslov, ki je na vozni legitimaciji. 10498-10

IZGUBLJENO SIVO volneno loze jopo za Bežigradom, od Janševe do Herbersteinove, prosim, vrniti za nagrado. Kramar, Herbersteinova 3. 10514-10

DOPIS, poslan na Elektro Kranj, je neresničen. Joštu se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Franc Leben, Sevlje 1 nad Škofjo Loko. 10506-11

ŠVEC GUSTAV, zakupni gostilničar v Turnišču, obžalujem svoje neresnične izjave, ki sem jih izjavil v pijanem stanju v kolektivu »Hotel Triglav«, Lendava, in poslovodji tov. Jakobu. Zahvaljujem se kolektivu »Hotela Triglav« in poslovodji tov. Jakobu, ker so odstopili od sodne obravnave. 10471-11

Gradbeno podjetje »TEHNIKA« v Ljubljani

sprejme takoj v zaposlitev:

1 strojnika za mehanizirano gramoznico
1 strojnika za mehaniziran kamnolom
1 strojnika za parni valjar
1 žerjavista
1 buldozerista
več strojnih ključavničarjev in
več avtomehanikov - šoferjev

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev in kvalifikacije dostaviti personalnemu oddelku direkcije podjetja — **Ljubljana, Vošnjakova 8a.**

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE TRŽIČ

razpisuje

mesto RAČUNOVODJE

Pogoji: večletna praksa, po možnosti v lesni stroki.

Plača po tarifnem pravilniku.

Komisija za razpis mesta poslovodje »Lončarske obrtne zadruge Komenda« razpisuje po 90. čl. uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov

MESTO POSLOVODJE

»Lončarske obrtne zadruge Komenda« v Komendi.

Pogoj: Lončarski mojster z najmanj 10 let prakse v stroki. Prednost imajo kandidati s poslovodsko prakso. Pravilno kolkovane prošnje z navedbo osebnega in strokovnega življenjepisa je poslati na Okrajni ljudski odbor Ljubljana okolica, Ljubljana, Zupančičeva 8/II, najpozneje do 12. julija 1954.

Podjetji: »ZAČIMBA«, proizvodnja začimb in »CVETJE«, trgovsko vrtnarstvo v PORTOROŽU — razpisujeta

mesti SAMOSTOJNIH RAČUNOVODIJ z najmanj 10-letno prakso. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati s podatki o dosedanjem službovanju in datumom možnega nastopa službe. — Samsko stanovanje začasno preskrbljeno.

ZADNJE VESTI

„Vesna“ na prvem mestu

Na festivalu v Pulju so osvojili prva mesta še Metka Gabrijelčič, František Čap, Duško Janicijevič in »Okroglica«

Pulj, 2. jul. (Tanjug) Danes so objavili rezultate ankete na prvem filmskem festivalu v Pulju. **Za »Vesno« je glasovalo 818 gledacev. Film »Stojan Mutikaša« je dobil 777 glasov, film »Daleč je sonce« 235, film »Koncert« 223, film »Sumljiva oseba« pa 3 glasove.**

Od režiserjev je dobil največ glasov režiser »Vesne« **František Čap,** in sicer 878 glasov, na drugem mestu je režiser »Stojana Mutikaše« Fedor Hanžekovič s 452 glasovi, za njim pa Radoš Novakovič, režiser filma »Daleč je sonce« z 279 glasovi.

Za najboljšo igralko festivala so proglasili **Metko Gabrijelčič,** ki je igrala glavno vlogo v filmu »Vesna«. Dobila je 702 glasova; druga je igralka Mira Stupica, ki je igrala vlogo Andže v filmu »Stojan Mutikaša« s 631 glasovi, za njo pa Nada Škrinjar kot Ema v filmu »Koncert« z 247 glasovi.

Najboljši igralec je nosilec glavne vloge v filmu »Stojan Mutikaša« **Duško Janicijevič** s 620 glasovi, drugi je Stane Sever kot profesor Kozinus v filmu »Vesna« z 258 glasovi, nato Dragutin Felba kot Gvozden v filmu »Daleč je sonce« z 242 glasovi in Franček Trefalt kot Samo v filmu »Vesna« s 192 glasovi.

Za najboljši kratkometražni film so proglasili barvni film **»Okroglica«,** na drugem mestu je film Branko Radičevič, na tretjem pa film »Sen male balerine«.

Občinstvu so razdelili okoli 9000 anketnih listov, na anketo pa je odgovorilo okoli 2500 gledalcev. Igralci in režiserji, ki so osvojili prva mesta, so dobili častne festivalske diplome.

Svečan sprejem v Trstu

Trst, 2. jul. (Tanjug) V prostorih jugoslovanske delegacije v Trstu so nocoj priredili svečan sprejem ob priliki dneva Jugoslavije na letošnjem tržaškem velesejmu. Prisotnih je bilo nad 300 najuglednejših oseb iz Trsta in cone »A« STO.

Na sprejemu je bil generalni major Dabney, ki zamenjuje poveljnika cone »A« STO, poveljnik vojaške uprave JLA cone »B« STO polkovnik Miloš Stamatovič, predsednik tržaške Osvobodilne fronte Franc Štoka, podpredsednik Osvobodilne fronte Jože Dekleva, več predsednikov slovenskih občin cone »A« in slovenskih občinskih svetnikov, sekretar tržaške Fronte neodvisnosti Gianpiccoli, predsednik tržaškega bloka Marjan Štoka, sekretar tržaških komunistov Eugenio Laurenti, kakor tudi politični svetnik britanske vlade v coni »A« Broad.

Z jugoslovansek strani so bili na sprejemu dr. Stane Pavlič, Zoran Polič, Ante Pavlinič, Marjan Tepina, Ernest Dajč, Rudolf Kurelič in Marjan Dermastja. Navzoči so bili tudi člani ljubljanske Opere, ki od jutri dalje gostujejo v Trstu in ki so na sprejemu izvedli kratek spored.

Hud izpad *senatorja Johnsona*

Washington, 2. jul. (AFP) Voditelj demokratične manjšine v senatu Johnson je podprl stališče senatorja Knowlanda. Johnson je dejal, da je potrebno izvršiti energično revizijo ameriške politike«, pri čemer je izjavil, da Amerika »ne želi politike pomirjevanja s popuščanjem komunizmu« in da ne bo več »podpirala OZN, če bo Kitajska sprejeta v njeno članstvo«. Dejal je tudi, da so ZDA »zelo zaskrbljene zaradi namer in ciljev precejšnjega števila ameriških zaveznikov«.

Ko je govoril o zakonskem predlogu o pomoči tujini, o katerem bo senat v bližnji bodočnosti razpravljal, je Johnson poudaril, da je v ZDA mnogo ljudi, ki so rezervirani glede te pomoči. Sklicujoč se ponovno na iste ljudi, je Johnson trdil, da so v teku zadnjih tednov »najvišji uradni **predstavniki najboljšega zaveznika ZDA zagovarjali doktrino, ki v mnogočem sopminja na politiko pomirjevanja s popuščanjem, kakršno so vodili v Münchenu«.** Dejal je, da so ljudje v ZDA videli, da se dogaja nekaj, kar morda predstavlja začetek padca jugovzhodne Azije in to samo zato, ker ameriška vlada ni pravočasno ukrepala, da bi to preprečila. »Videli so,« je dejal Johnson, »začetek kampanje, ki je namenjena vtihotapljenju Kitajske v OZN, kampanje, ki jo vodijo tisti, za katere smo verjeti in za katere še vedno verjamemo, da so naši prijatelji.«

Od vseh članov ameriškega senata je edino neodvisni senator Vajne Morse javno obsodil izjavo Knowlanda. Dejal je, da bi umik ZDA iz OZN predstavljal napako, s katero bi se ZDA izolirale in ki bi mogla imeti v bodočnosti zelo resne posledice.

Incidenti v Jeruzalemu se nadaljujejo

New York, 2. jul. (AFP) Generalni sekretar OZN Dag Hammerskjöld je poslal brzojavko šefu opazovalcev OZN v Izraelu generalu van Bennikeu, kakor tudi izraelski in jordanski vladi. V brzojavkah poudarja, da pridaja velik pomen ustavitvi sovražnosti v Jeruzalemu, ki ga je včeraj ukazala mešana komisija za premirje.

Vršilec dolžnosti jordanskega ministra za zunanje zadeve Isa Bandak je poslal generalnemu sekretarju AZN pismo, v katerem obtožuje izraelsko vlado, da je kljub ukazu o premirju bombardirala jordanski del Jeruzalema.

Namestnik izraelskega delegata v OZN Mordehai Hidron pa je v svojem pismu predsedniku OZN sporočil, da so jordanske čete brez kakršnega koli povoda začele streljati na izraelski del Jeruzalema in ranile 22 izraelskih državljanov.

V diplomatskih krogih se je zvedelo, da je Francija poslala demarši v Tel Aviv in Aman. Francija priporoča obem stranem vzdržnost in sodelovanje s komisijo za premirje.

Protest zaradi incidenta v Berlinu

Berlin, 2. jul. (AFP). Po sporočilu ameriškega poveljstva v Berlinu je poveljnik ameriških okupacijskih sil v Nemčiji izročil generalu Grečku noto, s katero protestira zaradi streljanja na ameriški vojaški konvoj, ki je potoval iz Halmstedta v Berlin. Popolnega teksta note še niso objavili.

Gradili bomo 4 nove hidrocentrale

Skopje, 2. jul. (Tanjug) Na sestanku 60 strokovnjakov iz vse države so danes sprejeli predlagane idejne projekte za hidrocentralo »Gradec IV« na Vardarju, hidrocentralo »Tikveš« na Črni reki in hidrocentrali »Globočica« in »Spiljski most« na Črnem Drimu. Po idejnih načrtih bo izgradnja teh 4 hidrocentral stala nekaj nad 40 milijard dinarjev, njihova letna zmogljivost pa bi bila 1117 milijonov kilovatnih ur.

Intimna večerja v Atenah

Atene, 2. jul. (Tanjug) Jugoslovanski ambasador v Atenah Radoš Jovanovič je priredil v parku jugoslovanskega veleposlaništva intimno večerjo za udeležence trojne konference. Na večerji so bili vsi člani grške, turške in jugoslovanske delegacije, ki izdelujejo skupno besedilo sporazuma o trojni zvezi.

Na današnjem popoldanskem zasedanju je tako kot dopoldne zasedala podkomisija, ki redigira materiale, o katerih so razpravljale delegacije na dosedanjih zasedanjih. Jutri se bodo delegacije zbrale na plenarnem zasedanju.

Pogajanja v Ženevi napredujejo

Ženeva, 2. jul. (AFP) Dvajseti seji ženevske konference o Indokini je predsedoval britanski predstavnik Lamb; britanski predstavnik je prav tako kot francoski predstavnik Chauvell ugotovil, da pogajanja napredujejo. Sovjetski predstavnik Kuznjecov je prav tako izjavil, da se stališča približujejo. Prihodnji sestanek bo v torek.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA

AŠK si utrjuje položaj

Ljubljana, 2. jul. Na igrišču pod Cekinovim gradom smo bili danes priča nadvse zanimivi prvenstveni tekmi košarkarjev Mladosti iz Zagreba in domačega AŠK. Zmagali so boljši Ljubljančani s 76:65 (41:36).

Številni gledalci so danes zadovoljni zapuščali športno igrišče, saj so videli res lepo tekmo, veliko košev in škoda je, da je prišlo ob koncu tekme do malega incidenta. Tega so napravili igralci Mladosti, ki so se zelo nešportno obnašali in ob koncu igre pričeli žogo brcati med gledalce. Drugače pa je tekma pokazala velik napredek obeh ekip, posebno pa še ljubljanske, ki je postala zopet zelo učinkovita. V ekipi so se trudili prav vsi igralci, ki so sinoči igrali, posebno pa moramo pohvaliti Kristančiča, Serbeca II., Pavloviča in Fugino, ki so bili glavni strelci in pa tudi v obrambi zelo uspešni igralci. Seveda pa ne smemo prezreti tudi pri gostih najboljših igralcev, med katere je sodil danes zopet, kakor vedno, državni reprezentant Blaškovič. To je bila poleg srečanja s Partizanom ena najboljših iger AŠK-a v spomladanskem delu tekmovanja. S tem je AŠK zaključil tekmovanje in bo do nadaljevanja zasedal šesto mesto v prvenstveni lestvici.

Montažno : Ljubljana 80:71 (36:26)

Lokomotiva : BSK 70:63

*

Na kongresu Mednarodne telovadne organizacije je bil osvojen predlog Jugoslavije, ki bo priredila mednarodne telovadne tekme leta 1957. Prihodnje svetovno prvenstvo pa bo na Švedskem.

Etiopski nogometaši v Beogradu

Beograd, 2. jul. (Tanjug) V Beograd je nocoj prispela etiopska nogometna reprezentanca, ki bo jutri zvečer na stadionu JLA igrala proti »Crveni zvezdi«. Moštvo šteje 18 igralcev, vodi ga pa polkovnik Volde Selasie, podpredsednik Nogometne zveze Etiopije.

Etiopski nogometaši prihajajo iz Grčije, kjer so igrali dve tekmi. Prvo tekmo z vojaško reprezentanco Grčije so izgubili z 0:3, drugo pa z rezultatom 1:3 s klubom »Panelinios«.

Po tekmi s Crveno zvezdo bodo odpotovali na Švedsko, kjer bodo igrali več tekem.

Podjetje »RUDI ČAJEVAC« Banja Luka

potrebuje:

VEČ KOMERCIALISTOV s končano ekonomsko fakulteto ali srednjo šolo. V poštev pridejo predvsem komercialisti z daljšo ali krajšo prakso v metalni ali elektro stroki.

5 **INŽENIRJEV** strojne, elektro in radio stroke, s prakso od 1 do 3 let, za delo v konstrukcijskem oddelku.

10 **TEHNIKOV-STROJNIKOV** s prakso od 1 do 4 let, za delo v pripravi in kontroli dela.

1 **POSLOVODJO - STRUGARJA,** strugarski mojster ali tehnik z daljšo prakso pri strojni obdelavi delov.

1 **POSLOVODJO ZA MONTAŽO** mehaničnih instrumentov in artiklov precizne mehanike, mojster - precizni mehanik ali tehnik z daljšo prakso v precizni mehaniki.

1 **NORMIRCA** za montažna dela v precizni mehaniki (instrumenti), precizni mehanik ali tehnik z daljšo prakso pri normiranju v precizni mehaniki.

6 **ROČNIH ORODJARJEV,** visokokvalificiranih in

8 **REZKARJEV,** visokokvalificiranih in kvalificiranih.

4 **STRUGARJE,** kvalificirane in visokokvalificirane.

1 **DEFEKTATORJA,** strojni ključavničar, visokokvalificiran in verziran v poslih defektacije strojev ali tehnik z daljšo prakso pri vzdrževanju delovnih strojev.

NEKAJ STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV, kvalificiranih in visokokvalificiranih.

PRAVNEGA REFERENTA po možnosti s prakso v industriji, v poštev pride tudi brez prakse.

VEČ INŽENIRJEV strojne in elektro stroke in

EKONOMISTA s končano fakultetno izobrazbo brez prakse.

Stanovanja za oženjene zagotovljena v naših zgradbah, ki se nahajajo v centru mesta, to je v neposredni bližini podjetja, za samce v našem samskem domu, ki je tudi v centru mesta. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. — Prošnje z obširnim življenjepisom in opisom dosedanjega dela poslati na: Splošni oddelek tega podjetja. — Uslužbenci in delavci, ki po svojih kvalifikacijah pridejo v poštev za zaposlitev, dobijo odgovor do 30. julija t. l., ostalim ne bomo odgovarjali.

ŠPORT

Ljubljana pred pragom II. zvezne lige

Prireditve svetovnega slovesa v Švici gredo h kraju in pozornost naših privržencev okroglega usnja se polagoma spet usmerja na domače travnike, ki bodo kaj kmalu vnovič zaživeli. Medtem ko se je večina klubov po daljšem odmoru šele zdaj lotila svojih prvih treningov, pa čakajo nekatere »izbrance« prav v teh dneh težke preizkušnje — kvalifikacijske tekme za vstop v viših razred. Hude skrbi tarejo enajstorico Ljubljane, ki si mora v dveh tekmah priboriti legitimacijo, če se hoče pridružiti elitnim članom II. zvezne lige. Tudi v slovenski ligi se odpirajo ozka vrata, pred katerimi se že gnetejo kandidati...

BOKELJ V LJUBLJANI

Enajstorica Ljubljane, ki si je v hrvatsko-slovenski ligi priborila drugo mesto in hkrati kot najboljši slovenski klub v tej konkurenci pravico, da se bori za vstop v II. zvezno ligo, bo imela jutri prvo težko preizkušnjo na tej poti. Njen nasprotnik je prvak Črne gore Bokelj iz Kotora. Ljubljančani bodo morali v tej pomembni tekmi vse drugače zaigrati, kakor smo jih videli še na nedavnih prvenstvenih tekmah. Povratna tekma bo že prihodnjo nedeljo v Kotoru in kdor bo izmed obeh nasprotnikov pokazal ne samo več znanja, temveč tudi borbenosti in volje do čim lepšega uspeha, temu se bodo odprla vrata v višji razred. Tekma bo na stadionu v Šiški z začetkom ob 17.30.

PET KANDIDATOV ZA SLOVENSKO LIGO

Kandidata za zahodno skupino slovenske lige sta prvak I. razreda NCL Grafičar in drugoplasirana Ilirija iz Ljubljane, ki sta skupaj z Mladostjo (Kranj), Taborom (Sežana) in Stilom (Koper) že začela svoj kvalifikacijski ples V najboljšem primeru sta rezervirani dve (to je odvisno, kako se bodo končale kvalifikacije za hrvatsko-slovensko ligo) oziroma eno mesto.

V kvalifikacijah NLP sta se s startnega mesta sunkovito pognala Mladost in Ilirija. V I. razred pa se je avtomatično uveljavila Litija (prvak II. razreda NCL), na njeno mesto pa pojde zadnjeplasirani iz I. razreda Papirničar iz Vevč. Pa poglejmo še, kakšen je bil končni vrstni red ob zaključku pomladanskega prvenstva:

I. RAZRED						
Grafičar	8	7	1	0	43: 6	15
Ilirija	8	5	2	1	33: 9	12
Stol (Duplica)	8	4	1	3	23:19	9
Svoboda	8	1	0	7	9:33	2
Papirničar	8	1	0	7	7:48	2
II. RAZRED						
Litija	12	8	1	3	28:19	17
Mengeš	12	7	2	3	39:23	16
Poštar	12	7	1	4	28:21	15
Kočevje	12	5	2	5	24:23	12
Sava (Tacen)	12	5	0	7	19:27	10
Ihan	12	4	1	7	25:38	9
Vrhnika	12	3	1	8	25:34	7

BOKS

Odred : Ljubljana

Težkoatletski klub Ljubljana je povabil na boksarski dvoboj domače nasprotnike iz Odreda (II. garniture). Boksarji Ljubljane so zadnji čas že v Trbovljah in Zagorju nastopili uspešno, saj imajo v svoji sredi nekaj talentov, ki se bodo sčasoma razvili v dobre predstavnike te športne panoge. Boksarjev Odreda že dolgo ni bilo v ringu, znano pa je, da pridno trenirajo in se bodo lahko kar krepko pomerili z domačimi rivali.

To prijateljsko srečanje bo drevi ob 20. uri v dvorani Doma železničarjev poleg glavnega kolodvora.

*

V kvalifikacijskih nastopih za vstop v zvezno ligo sta si iz hrvatsko-slovenske lige pridobila to pravico Jadran iz Pule in Mladost iz Osijeka. Ker je Jadran odpovedal udeležbo, se bo namesto njega potegoval za vstop v zvezno ligo mariborski Železničar. Za prvega nasprotnika bodo Mariborčani dobili sarajevski Hajduk, in sicer že v soboto, 3. t. m. doma, 14 dni pozneje pa ponovno v Sarajevu. Če bodo premagali to oviro, se jim bo morda odprla pot za vstop med osem najmočnejših boksarskih klubov Jugoslavije.

IN PIONIRJI...

V pionirskem prvenstvu centra Ljubljane je osvojila prvo mesto enajstorica Odreda z 22 točkami pred Domžalami 21, Ihanom, Ljubljano, Krimom, Slovanom, Ilirijo, Svobodo in Papirničarjem. Po določilih imata Odred in Domžale pravico sodelovanja v prvenstvu Slovenije.

Naši reprezentanti na poti domov

Bern, 2 julija. Moštvo jugoslovanske nogometne reprezentance je danes zapustilo Yverdon in odpotovalo v Bern, od koder bo nadaljevalo pot do Linza v Avstriji in se nato po jugovzhodni smeri vrnilo v Beograd. V Švici ostane samo nekaj strokovnih opazovalcev, ki bodo prisostvovali zadnjim tekmam za svetovno prvenstvo jutri in pojutrišnjem.

Iz krogov madžarske nogometne reprezentance se je zvedelo, da je poškodovani najboljši nogometaš Madžarske Puskas že uspešno opravil prvi trening in je zato zelo verjetno, da bo lahko v nedeljo nastopil v finalni tekmi proti Nemčiji. Kakor zatrjujejo, bodo danes prispeli v bivališče madžarskih igralcev njihove žene in ostali družinski člani, ki so povabljeni kot gledalci na finalno tekmo v Bernu.

*

V tekmi za pokal rudarjev Jugoslavije je zagorski Proletarec doma premagal moštvo Nafte iz Lendave 3:1 (2:1). Za domače so bili uspešni Rupnik, Ogrinc in Praznik, za goste pa Kučar. V Kisovcu pa je Rudar (Velenje) v enaki tekmi odpravil domačo Svobodo 2:1 (0:1). S to zmago se je moštvo Proletarca plasiralo v finale tekmovanja v Sloveniji in bo igralo finalno tekmo v nedeljo, 11. julija z zmagovalcem dvoboja. Rudar (Velenje) : Rudar II. (Trbovlje).

S KAJAKI NA DIVJIH VODAH

Novi državni prvaki

Bled, 2. julija. Danes je bilo na Savi Bohinjki tekmovanje za državno prvenstvo s kajaki na divjih vodah, v katerem je nastopilo 46 tekmovalcev iz vseh naših republik, razen iz Srbije in Makedonije, katerih kajakaši se pripravljajo za prvenstvene nastope na mirnih vodah. Iz Slovenije so bila zastopana društva iz Ljubljane, Celja, Maribora in Solkana.

Konkurenca je bila zelo močna. Start za 5.5 km dolgo progo je bil pri žagi v Soteski, cilj pa pri mostu v Bohinjski Beli. Tekmovanje je bilo precej naporno in je terjalo od tekmovalcev precej moči in rutine. Med člani se je uveljavil favorit Hlavaček iz Zagreba, neljubo pa je presenetil sicer odlični Ljubljančan Ilija, ki je zasedel šele 18. mesto. Veliko presečenje tekmovanja je bila zmaga mladinca Pejovića iz Črne gore, ki je prvič nastopil, prvič preveslal to progo— in zmagal.

IZIDI: mojstrski razred: 1. Hlavaček (Z) 15:35- 2. Svet (Močnik Lj.) 16:03.2, 3. Staniček (isti) 16:42, 4. Šulič (isti) 16:42.2 itd. — **Splošni razred:** 1. Alchhorn (Vrbas) 17:25, 2. Košir (Močnik) 18:30, 3. Pajević (Vrbas) 18:50; **mladinci:** 1. Pejović (Jablan) 10:09, 2. Simcović (Vir) 10::30, 3. Bukčević (Jablan) 13:10.2. B. B.

Uspela revija plavalcev Ljubljane

Kot otvoritveno tekmovanje letosnje sezone je ZPK Ljubljana priredil v sredo zvečer svoje klubsko prvenstvo, na katerem so nastopili vsi člani od pionirjev in pionirk do najstarejših članov. Razveseljivo je bilo visoko število nastopajočih, saj se je na startu zbralo 84 plavalcev in plavalk.

Z večino rezultatov njihove prve ekipe smo kar zadovoljni. S svojimi rezultati sta se najbolj odlikovala Pelc na 200 m prsno, ki je dokazal, da mu meja 3 minute letos ne bo delala preglavic, ter mlada Tominškova, ki je proti vsem pričakovanjem zasedla prvo mesto v konkurenci 100 m prsno. Preveč bi se zamudili, če bi morali naštevati uspehe vsakega posameznika, od 12-letne Tavčarjeve, ki je zasedla prvo mesto med pionirkami v crawlu, pa do nekdanje državne prvakinje Juvančičeve, ki je dokazala, da bomo morali letos še vedno resno računati nanjo. Veliko število nastopajočih, dobra organizacija tekmovanja in izenačene, zanimive borbe tekmovalcev ter presentljivo veliko število gledalcev, vse to je dalo poudarek večerni reviji plavalcev Ljubljane.

Po plavalnem sporedu so nastopili waterpolisti. »Rumeni« so premagali »rdeče« s 7:4 (5:1). Vsem igralcem se pozna vešča roka zagrebškega trenerja Mirkoviča, ki pripravlja ekipo za letošnje nastope. Čeprav smo opazili med igralci še vedno nekatere pomanjkljivosti, moramo ugotoviti v primerjavi z lanskimi nastopi velik napredek.

Rezultati:

PIONIRKE — 50 m prsno: 1. Kocjan 50.4, 2. Močnik 55.4; **50 m prosto:** 1. Tavčar 52.6, 2. Dolinšek 56.6; **PIONIRJI — 50 m prsno:** 1. Roškar 46.0, 2. Žibert G. 47.0; **50 m prosto:** 1. Avbelj 34.0, 2. Zore 37.0; **MLADINKE IN ČLANICE — 100 m prsno:** 1. Tominšek 1:35.8, 2. Jakomin 1:36.0; **100 m prosto:** 1 Juvančič 1:27.2, 2. Bar 1:27.4; **100 m hrbtno:** 1. Karnovšek I 44.2; **MLADINCI IN ČLANI — 100 m prosto:** 1. Vergelj 1:07.6, 2. Goršič 1:09.2; **100 m prsno:** 1. Kregar 1:33.4, 2. Bajc 1:34.6; **200 m prsno:** 1. Pelc 3:00.4, 2. Hočevar 3:10.0; **100 m metuljček::** 1. Turk 1:27.9, 2. Marc 1:28.8; **100 m hrbtno:** 1. Belič 1:33.8, 2. Liška 1:49.5.

*

V zvezni košarkarski tekmi je ekipa Proleterja iz Zrenjanina premagala Radničkega iz Beograda s 47:36 (20:28).

V prijateljski košarkarski tekmi je Ilirija iz Ljubljane po lepi igri premagala Litijo 66:24 (26:8)

TENIŠKA ŠOLA V LJUBLJANI

Zagrebu in Beogradu se je zdaj pridružila tudi Ljubljana, ki začenja s svojo teniško šolo pod vodstvom strokovnjakov (inž. Janša, dr. Bleiweis in drugi). Šola bo začela s poukom v ponedeljek, 5. t. m.

Kandidat za to šolo mora biti telesno zdrav, imeti vsaj dober učni uspeh, kakor tudi pismeno odobritev staršev. Kandidati bodo ob začetku šole zdravniško pregledani. Na sporedu so začetniški in nadaljevalni tečaji, ki bodo trajali vse poletje. Vpisnina za oboje je 250 din. Prijave sprejema oskrbnik na igriščih pod Cekinovim gradom.

Atletika v Podpeči

Preteklo nedeljo je telesnovzgojno društvo v Podpeči organiziralo atletsko tekmovanje, na katerem so se izkazale predvsem mladinke. Rezultati najboljših:

MLADINCI — 60 m: Zdešar 7.5; **100 m:** Zdešar 12.6; **daljina:** Kržmanc 5.10; **krogla:** Rataj 11.94; **kopje:** Selan 40.41; **MLADINKE — 60 m:** Oblakova 8.4; **daljina:** Oblakova 4.15; **krogla:** Turkova 10.25; **ČLANI — 60 m:** Pristavec 7.3; **100 m:** Pristavec 12.0; **daljina:** Pristavec 5.45.

*

Prva polfinalna tekma v rokometu med splitskim Mornarjem in ljubljanskim Odredom se je končala 9:6 (5:3) v korist Splitčanov.

Finalno tekmo med Madžarsko in Nemčijo sodi Anglež Ling, tekmo za 3. in 4. mesto med Urugvajem in Avstrijo pa Švicar Wiesling.

Jaroslav Drobny, 32-letni naturalizirani Egipčan, je dosegel včeraj v Wimbledonu svoj največji življenjski uspeh, ker je v finalu premagal mladega avstralskega tenišča Rosewalla v štirih nizih 13:11, 4:6, 6:2, 9:7.

Letni javni nastop vseh oddelkov Partizana iz Šiške bo jutri ob 17 uri na telovadišču Doma Ljube Šercerja. Prijatelji telovadbe vabljeni!

Cenjene odjemalce in dobavitelje obveščamo, da se je s 1. VII. 1954 naš obrat osamosvojil v samostojno podjetje

OPEKARNA PRAGERSKO

s sedežem v Pragerskem, telefon št. Pragersko 5.

Cenjenim odjemalcem se priporočamo z našimi kvalitetnimi izdelki in konkurenčnimi cenami! Dobavljamo vsako količino zidakov, votlakov 1/1, zareznikov bobrovcev, slemenjakov in obočne opeke!

Se priporoča kolektiv!

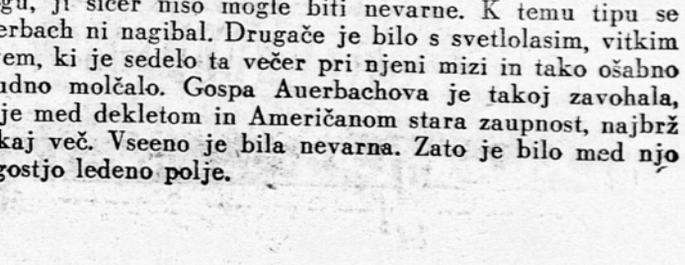

Seveda je bila sama kriva. O slikarstvu ni »razumela« ničesar. Nikoli se ni zavedala, da bi čutila jedro skrivnosti te umetnosti tako, kakor na primer čudovito soglasje v pesmi ali trdno čarovništvo nevezane besede.

Neskončne vrste slik so jo oplašile. Kolikšno obilje, da je človeku kar tesno pri srcu! Kako mojstrska in duhovita spretnost! Petdesetkrat se je ponovilo ime slikarja Wouwermana. Sami prizori jahanja, borbe jezdecev, lova na konjih. Moža je morala obsedati bolestna strast do belca. Povsod je v sredini paradiral belec s svojo blestečo se zadnjico. Zbežala je pred Wouwermanom, se ustavila pred oknom v stranski dvorani in utrujena gledala na dvorišče.

Ko se je obrnila, je videla nasproti sebi sliko, ki je visela v višini njenih oči. Slikarjevega imena ni bila Elizabeta še nikoli slišala, kar pa sicer ni dosti pomenilo. Vendar je bila prva slika, ki jo je res videla v vsej polnosti. Potegnila je pručko od okna.

Slika je predstavljala značilno holandsko pokrajino, in sicer v nekem čudnem tonu med rjavo jesensko barvo in srebrom. Nekje ob strani je bil mlin na veter. Spredaj je bil raven kanal z odsevom pozne jutranje zarje na močvirni vodi. Tej prehodni rdeči barvi je odgovarjala druga, močnejša in topla, iz oken hiše v ozadju, katere nizki obrisi pa so bili nejasni.

Nobenega gibanja, nobenega človeka. Toda rdeča barva svetilke je čakala moža, ki bo zdaj zdaj zavil na poljsko pot, da se vrne domov. Tu je bilo že vse: utrujenost po marljivem delu, kadeča se večerna juha, razgovor pri mizi, ki se je zatikal, nočni počitek brez sanj, ki je bil že v zraku. Več človeku pač ni dano, je govorila slika, več ne more dočakati kot mir po poštenem dnevu.

Ni čuda, da takšno poslanstvo brez tožbe danes človeka prevzame. Kdo bi še mogel gledati neogrožen košček zemlje in luč, ki sveti v mirni večer, ne da bi se mu srce stisnilo v temni slutnji in žalosti.

Po dvoranah so zabrneli zvonci. Čuvaji so naznanili čas zapiranja. Bilo je šele pet.

8

Naproti jima je prišla gospa Auerbachova. Za njo je stal Herkimer.

Takoj je spoznala, da ni bil presenečen; vedel je, da pride. Vzel je njeno roko v svojo. Nobene sledi, da bi ji bil tuj in nepristopen.

Njena roka je počivala v topli, suhi votlini njegovih orjaških rok nemara dlje, kot bi se spodobilo. Gospa Auerbachova ju je začudeno opazovala.

Sedli so takoj za mizo. Toda ta večerja ni bila tako prijetna kot tista prva s Herkimerjem pri njej doma v hiši ob Dnjestru. Kriva je bila gospodinja, ki je v svojem vedenju izdajala hladno grajo.

Bila je privlačna oseba zapeljive rasti in bele polti, z obilico srebrnoplavih las, ki jih je imela morda nekoliko preveč umetno pričesane. Njen jasni obraz z očmi temnojekleno sive barve bi bil lep, če ga ne bi motilo nekaj nesvobodnega in malenkostnega: očitno je bil razstoj med nosom in zgornjim robom ustnic prekratek. Betka si je morala delati silo, da ni gledala prav tja. Proti takim obrazom je imela nekakšen predsodek. Taka sta bila Alwin Zweifuss in njena sošolka Jadviga.

Tudi Auerbach je bil videti v ženini navzočnosti drugačen kot sicer. Nekam potrt je sedel pri mizi. Le redko je bilo slišati njegov prijetni smeh »kljub vsemu«.

Ni bilo treba posebne bistroumnosti, da si videl na dno tega zakona. Resnica je bila otipljiva. Sikala je iz vsake druge opazke, ki jo je napravila domača gospa.

Pregnanstvo je delila z možem posiloma, čeprav to ni prihajalo od zunaj. Lahko bi bila ostala tam preko in sledila zgledu neštetih, ki so tako nevarne zakonske vezi zavrgli kot umazano srajco. Kot vzor tega, kar so imenovali tamkaj plemensko čistost, bi lahko bleščala pri uradnih sprejemih in se morda celo poročila s kom izmed višjih rabljev.

Ta pot ji je ostala zaprta. Ni se mogla ločiti od temnega, privlačnega moža. Sledila mu je v čutni služnosti.

Vendar mu tega ni pozabila. Trgala se je na svoji verigi. Vse, kar je bilo njemu všeč, je bilo njej na smrt zoprno. Sovražila je knjige, ki so zasmehovale in prezirale idejo o nemškem gospostvu. Še bolj pa je sovražila njihove spočetnike, literate, ki jih je Auerbach pripeljal v hišo.

Tudi žene je sovražila. Njena pravica do moža, ki mu je žrtvovala sijaj svojega življenja, je bila izključna in gospodovalna.

Temne, kostanjeve Židinje, ki so pripadale njegovemu krogu, ji sicer niso mogle biti nevarne. K temu tipu se Auerbach ni nagibal. Drugače je bilo s svetlolasim, vitkim bitjem, ki je sedelo ta večer pri njeni mizi in tako ošabno vljudno molčalo. Gospa Auerbachova je takoj zavohala, da je med dekletom in Američanom stara zaupnost, najbrž še kaj več. Vseeno je bila nevarna. Zato je bilo med njo in gostjo ledeno polje.